

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

สารนิพนธ์

ของ

ศษ.ภค จีระวัชรพล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มีนาคม 2550

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

บทคัดย่อ

ของ

ศษ.ภค จีระวัชรพล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มีนาคม 2550

คชภักดิ์ จิรวังขรพล. (2550). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย*. สารนิพนธ์ ศ.ม.(เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถิพย์ ราชภูริเนียม.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2548 การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการสร้างแบบจำลองสมการถดถอยพหุแบบเชิงชั้น เพื่อหาสมการปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะพึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไปมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ รายได้ประชาชาติเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการกำหนดการบริโภค ดังนั้นควรมีการจัดสรร วางแผนทางการเงินในการใช้จ่ายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดราคาสินค้าจึงต้องมีการควบคุมระดับอัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการว่างงานเป็นปัจจัยทางสังคมที่ต้องทำการแก้ไขปัญหาการว่างงานโดยการพัฒนาระบบคุณภาพชีวิต ตลอดจนการสร้างงานโดยใช้ทรัพยากรของประเทศเป็นสำคัญ และรัฐบาลควรดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อการออมของผู้ที่มีอายุสูง ผู้ด้อยโอกาส และจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อประชากรในกลุ่มดังกล่าวให้มีสุขภาพแข็งแรง ความเป็นอยู่ และปลอดภัยโดยจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี

FACTORS OF ECONOMIC AND SOCIAL INFLUENCING PRIVATE CONSUMPTION
IN THAILAND

AN ABSTRACT
BY
KACHAPAK JIRAWATCHAPHON

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

March 2007

Kachapak Jirawatcharaphon. (2007). *Factors of Economic and Social Influencing Private Consumption in Thailand*. Master's Project , M. Econ. (Managerial Economics). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc.Prof. Dr.Aotip Ratniyom.

The research had a purposed to study which generality of marginal propensity to consume in Thailand. and factors of economic and social influencing private consumption in Thailand during 1986-2005. This study is based on annual secondary data and using hierarchical regression analysis model to find the factors of economic and social influencing private consumption in Thailand

The results of the study revealed with factors of economic and social influencing private consumption in Thailand, dependency changing rate has negative with private consumption in Thailand, per capita national income changing rate has positive with private consumption in Thailand, an unemployment changing rate has negative with private consumption in Thailand and inflation changing rate has negative with private consumption in Thailand

Suggestion The national income is an important factor of economic to limit consumption. Therefore they should have management efficiency payment planning. The inflation is factor of economic that limited product price therefore it must control the general inflation level. An unemployment is factor of social that needed to solve by developing quality of life system, all so utilize natural resource. And the government should set up saving foundation for old people, poor people and to set up an organization for responsible them. And all so to arrange the budget for there safety and quality life.

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

สารนิพนธ์

ของ

ศษภค จิรวรรพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มีนาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถิพย์ ราชฎ์นิยม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิตดา เทศนิยม และ อาจารย์อัศรพล ฮวบเจริญ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ในภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ให้ทั้งความรู้ และกระบวนการทางความคิดแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการศึกษาตามหลักสูตร เศรษฐศาสตร์การจัดการ ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ และในการดำเนินชีวิตต่อไป

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง ญาติๆและเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ทั้งการสนับสนุนและกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ศษภักดิ์ จิรวรรพผล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมติฐานในการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	ทฤษฎีการบริโภค.....	12
	ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์.....	16
	ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ.....	17
	ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร.....	20
	ทฤษฎีเงินเฟ้อ.....	21
	ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย.....	23
	ทฤษฎีการว่างงาน.....	24
	ทฤษฎีประชากร.....	25
	โครงสร้างทางประชากร.....	26
	การศึกษาเกี่ยวกับระบบอื่นๆ ของสังคม.....	28
	การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย	
	บริบทด้านแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค.....	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
	ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5	
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	56
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก.....	72
ภาคผนวก ข.....	81
ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์.....	89

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงรายได้เฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย หนี้สินเฉลี่ย ต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มา.....	3
2 แสดงการบริโภคภาคเอกชน ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 ณ ราคาปีฐาน 2531.....	47
3 แสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคม ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548.....	49
4 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (ขั้นตอนที่หนึ่ง) ของปัจจัย ทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย.....	50
4 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (ขั้นตอนที่สอง) ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย.....	52

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัยของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อ การบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย.....	8
2 รูปแสดงเส้นการบริโภคระยะสั้นและการบริโภคระยะยาว.....	13
3 รูปแสดงเส้นการบริโภคตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์.....	16
4 รูปแสดงเส้นการบริโภคตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้โดยเปรียบเทียบ...	19
5 รูปแสดงเส้นการบริโภคตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร.....	21

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Rate of Economic Growth) เป็นสิ่งสำคัญของทุกประเทศที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาต้องเพิ่มศักยภาพทางการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพเกิดขึ้นภายในประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศจะประสบกับปัญหาที่มีข้อจำกัดต่างกัน สำหรับประเทศไทยจะต้องเผชิญกับปัจจัยด้านลบที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้าส่งผลทำให้เศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ เช่น สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก การระบาดของไข้หวัดนก และการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลก เป็นต้น ทำให้รัฐบาลดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจภายใต้กรอบนโยบาย Dual Track ซึ่งให้ความสำคัญทั้งการสร้างศักยภาพของเศรษฐกิจ จากตลาดภายในประเทศและการเชื่อมโยงกับตลาดโลก ส่งผลให้การขยายตัวของเศรษฐกิจมีการขยายตัวทั้งด้านการบริโภค การลงทุนในประเทศ และการส่งออก โดยที่การบริโภคและการลงทุนได้รับการกระตุ้นจากการดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างทั่วถึง การให้สินเชื่อผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจและสถาบันการเงินภายใต้การกำกับของรัฐที่กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและ SMEs การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำของธนาคารแห่งประเทศไทย และความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูงและการเปิดตลาดเสรีทางค้า

จากที่ผ่านมามีความต้องการในการพัฒนาประเทศของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศ และมาตรการของรัฐบาลได้ส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานเพิ่มขึ้น ทำให้การว่างงานลดลง และการจ้างงานเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2547 อยู่ที่ 34.85 ล้านคน โดยสาขาที่มีการจ้างงานสูง ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม ก่อสร้าง และบริการ นอกจากนั้นมาตรการระดับฐานรากหลายมาตรการได้ทำให้ผู้มีอาชีพในภาคเกษตร ผู้ประกอบกิจการอิสระ และผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อม ได้รับประโยชน์และเป็นแรงสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ การบริหารเศรษฐกิจภายใต้กรอบนโยบาย Dual Track ดังที่กล่าวมาข้างต้น และมาตรการระดับฐานรากซึ่งเน้นการสร้างรายได้ ลดต้นทุนค่าใช้จ่าย และสร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกร กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารประชาชน ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งมาตรการต่างๆ ได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทภาครัฐบาล ได้ให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นให้เกิดการบริโภคส่งผลให้เกิด

การจ้างงานเป็นรากฐานให้เกิดรายได้ของประชาชน และให้เกิดการเรียนรู้ในทรัพยากรของภูมิภาคต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดการพัฒนาภายในประเทศให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการและการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศไทยนั้น เนื่องจากสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศต่างๆ ต้องเร่งการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ทางด้านการพัฒนาด้านการศึกษา ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 จึงกำหนดให้รัฐต้องจัดการให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จในเชิงปริมาณ โดยในปี พ.ศ. 2548 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป สามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ 93.5 และอายุระหว่าง 15-24 ปี สามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ 98.1 ทำให้จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชาชนเพิ่มขึ้นเป็น 8.5 ปี ใกล้เคียงกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่กำหนดไว้ 9 ปี และอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสูงขึ้นถึงร้อยละ 82.83 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549: 4)

ตาราง 1 แสดงรายได้เฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย หนี้สินเฉลี่ย ต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มา

แหล่งที่มา	ต่อครัวเรือน	
	บาท	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ย	14,963.00	100.00
รายได้ประจำ	14,778.00	98.80
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	12,429.00	83.10
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	2,349.00	15.70
รายรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ	185.00	1.20
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	12,297.00	100.00
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	10,883.00	88.50
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	1,414.00	11.50
หนี้สินเฉลี่ย	104,571.00	100.00
หนี้สินเพื่อการใช้จ่ายในครัวเรือน	68,747.00	65.70
หนี้สินที่กู้มาเพื่อใช้ทำการเกษตร	16,952.00	16.20
หนี้สินที่กู้มาเพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	15,888.00	15.20
หนี้สินอื่นๆ	2,984.00	2.90

ที่มา: รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 ทิวราชอาณาจักร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วงที่ผ่านมาของประเทศไทย ส่งผลให้ระดับรายได้ของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2547 ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายได้เฉลี่ยโดยเป็นรายได้ประจำร้อยละ 98.8 ซึ่งประกอบด้วยรายได้ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน รายได้ที่เป็นตัวเงินส่วนใหญ่มาจากค่าจ้างและเงินเดือน รองลงมาเป็นกำไรจากการทำธุรกิจส่วนตัวที่ไม่ใช่การเกษตร กำไรจากการทำการเกษตร และเงินที่ได้รับการช่วยเหลือ ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ยสูงสุดอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลซึ่งเป็นสังคมเมืองที่มีการแข่งขันทางด้านธุรกิจที่สูง ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนและประเภทของค่าใช้จ่าย ครัวเรือนทั่วประเทศมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยโดยเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคร้อยละ 88.5 ซึ่งประกอบด้วยหมวดค่าอาหารและเครื่องดื่ม หมวดยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร หมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ส่วนรายจ่ายประเภทอื่นๆมีการใช้จ่ายไม่สูงมากตามลำดับ และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภค แต่ทั้งนี้รายได้เฉลี่ยเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมีค่าที่ใกล้เคียงกันเห็นได้ค่าใช้จ่ายการอุปโภคและบริโภคของครัวเรือนสูงขึ้นโดยแสดงถึงภาระหนี้สินของครัวเรือน ครัวเรือนทั่วประเทศมีหนี้สินประมาณ 7 เท่าของรายได้เฉลี่ย ซึ่งประกอบด้วยหนี้สินเพื่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งเป็นหนี้สินที่เกิดจากการซื้อหรือเช่าซื้อบ้านและที่ดิน

และการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค หนี้สินเพื่อกู้มาเพื่อใช้ทำการเกษตร หนี้สินเพื่อกู้มาเพื่อธุรกิจที่ไม่ใช่ การเกษตร และหนี้สินอื่นๆ ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548: 23-24) ประกอบกับในปัจจุบัน นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายเปิดเสรีทางการเงิน จะเห็นได้ว่านอกจากเศรษฐกิจของประเทศ จะได้รับการพัฒนาให้เป็นสากลมากขึ้น แต่อีกด้านหนึ่งในสังคมอาจกลายเป็นสังคมแห่งการบริโภค มากขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะด้านผู้บริโภคสามารถเข้าการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยผ่านช่องทางตามสถาบันการเงินที่อำนวยความสะดวกให้ในประเด็นต่างๆ ดังนั้น หากประชาชนใน สังคมส่วนใหญ่ยังมีระดับการอุปโภคบริโภคอย่างเกินตัว และไม่มีความระมัดระวังด้านการใช้จ่าย ก็จะมี ก่อให้เกิดภาระหนี้สินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ และหากเปรียบเทียบรายได้ รายจ่ายของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2545 กับปี พ.ศ. 2547 พบว่า รายได้เฉลี่ย ต่อเดือนทั่วราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นถึง 1,227 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.93 ขณะที่รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ทั่วราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นถึง 1,408 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.93 เมื่อเปรียบเทียบรายภาค พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเกือบทุกภาคเพิ่มขึ้น โดยที่อัตราการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548: 26) และหากสังคมกำลัง เผชิญกับอัตราการเพิ่มขึ้นของระดับรายได้ที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายแล้ว กล่าวคือสังคมมีภาระ เพิ่มสูงขึ้นจากการบริโภคเกินศักยภาพ ก็จะส่งผลหรือกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในระยะ ยาว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในประเด็นการศึกษาแนวโน้มการบริโภคของประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2529 – 2548 โดยแบ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคม โดยภาค ครัวเรือนและภาครัฐบาลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ บริโภคจะเป็นตัวชี้วัดสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย และนำประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา กำหนดการวางแผนและดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมต่อภาคครัวเรือนในลักษณะการให้ ข้อมูลและความรู้ การสื่อสารที่ถูกต้องตลอดจนการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งภาครัฐบาลในการกำหนด กฎเกณฑ์ต่างๆที่เหมาะสมของรัฐบาล

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวโน้มของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย
2. นำไปใช้กำหนดการวางแผนและนโยบายที่เหมาะสมในการกระตุ้นภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 7 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ

- 1.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน
- 1.2 อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป
- 1.3 อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์
- 1.4 อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน

ตัวแปรทางด้านสังคม

- 1.5 อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร
- 1.6 อัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะการพึ่งพิง
- 1.7 อัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. 2529 - 2548 ศึกษาจากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) โดยพิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (Private Consumption)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รายได้ประชาชาติ (National Income : NI) หมายถึง ผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิต ซึ่งได้แก่ค่าตอบแทนแรงงาน ผลตอบแทนจากที่ดิน ทุน และการประกอบการโดยมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ประชาชาติดังนี้

$$NI = GNP - \text{ค่าเสื่อมราคา} - (\text{ภาษีทางอ้อม} - \text{เงินอุดหนุน})$$

รวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. ผลิตภัณฑ์ในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในระยะเวลาหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการจะเป็นทรัพยากรของพลเมืองในประเทศหรือเป็นของชาวต่างประเทศ ในทางตรงข้ามทรัพยากรของพลเมืองในประเทศแต่ไปทำการผลิตในต่างประเทศก็ไม่นับรวมไว้ในผลิตภัณฑ์ในประเทศ

3. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (Gross National Product : GNP) หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตขึ้นในระยะเวลาหนึ่งโดยใช้ทรัพยากรที่คนประเทศนั้น ๆ เป็นเจ้าของ

4. รายจ่ายเพื่อการอุปโภค หมายถึงรายจ่ายเพื่อการอุปโภคของภาคเอกชน และภาครัฐบาลรวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5. ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค (marginal propensity to consume : MPC) หมายถึง อัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงการรายจ่ายเพื่อการบริโภคต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ

6. รายได้ประชาชาติต่อคน (Per Capita National Income) หมายถึง สัดส่วนของรายได้ประชาชาติต่อจำนวนประชากรทั้งหมด รวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

7. อัตราเงินเฟ้อ หมายถึง ร้อยละของสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภคในปีปัจจุบันเมื่อเทียบกับดัชนีราคาผู้บริโภคในปีก่อนต่อดัชนีราคาผู้บริโภคในปีก่อน รวบรวมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

8. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์สำหรับลูกค้าทั่วไป รวบรวมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

9. อัตราการว่างงาน หมายถึง ร้อยละของสัดส่วนของจำนวนแรงงานที่ว่างงานต่อกำลังแรงงาน

10. กำลังแรงงาน หมายถึง ผู้ที่เข้าสู่ภาวะการทำงานโดยมีอายุตั้งแต่ 15-60 ปี

11. อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร หมายถึง ร้อยละของสัดส่วนของจำนวนประชากรในปี ต่อจำนวนประชากรในปีก่อน

12. อัตราการะการฟุ้งฟิง หมายถึง ภาวะฟุ้งฟิงกำหนดในลักษณะการคาดประมาณโดยคิด เป็นสัดส่วนของประชากรอายุตั้งแต่ 0-14 ปี รวมกับประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปต่อประชากรอายุ ตั้งแต่ 15-59 ปี

13. อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน หมายถึงนักเรียนต่อจำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 3-21 ปี

14. นักเรียน หมายถึง ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการภายใต้กรอบความคิด

1. ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2529-2548 โดย

อาศัย

อาศัยข้อมูลสถิติภูมิที่เก็บรวบรวมได้ในช่วงเวลาที่กำหนด ดังนี้

$$MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$$

โดยที่ MPC = ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค

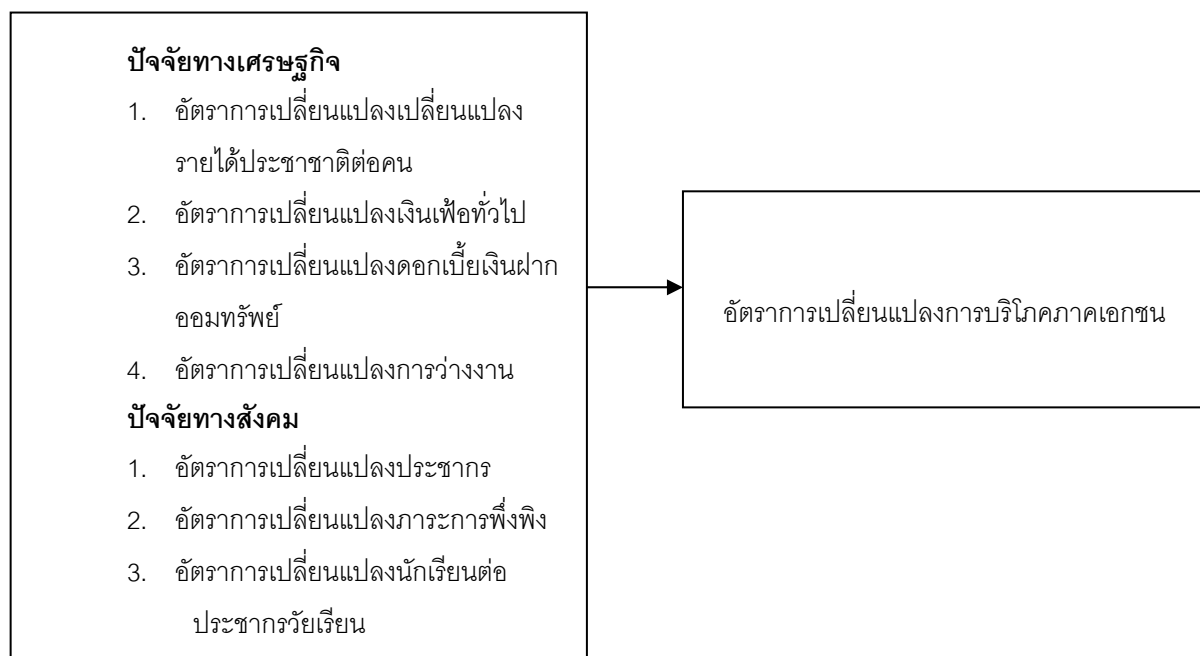
ΔC = การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชน เมื่อเทียบกับปีก่อน

ΔY = การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เมื่อเทียบกับปีก่อน

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2529-2548 โดยอาศัยข้อมูลสถิติภูมิที่เก็บรวบรวมได้ในช่วงเวลาที่กำหนด ดังแสดงในภาพประกอบ

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

1. อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

3. อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์เพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น

5. อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

6. อัตราการเปลี่ยนแปลงภาระการพึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงภาระการพึ่งพิงเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระการพึ่งพิงลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

7. อัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศึกษาถึงสภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทบทวนงานศึกษาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการวิจัย โดยสรุปรวมเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ทฤษฎีการบริโภค
- 1.2 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์
- 1.3 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ
- 1.4 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร
- 1.5 ทฤษฎีเงินเฟ้อ
- 1.6 ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย
- 1.7 ทฤษฎีการว่างงาน
- 1.8 ทฤษฎีประชากร
- 1.9 โครงสร้างทางประชากร
- 1.10 การศึกษากับระบบอื่น ๆ ของสังคม

2. การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทยบริบทด้านแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค
- 3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริโภค
- 3.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีการบริโภค

การบริโภค (Consumption)

การบริโภค หมายถึง รายจ่ายของครัวเรือนในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ ในรอบปีหนึ่ง การบริโภคของครัวเรือนแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่คือ การบริโภคสินค้าที่มีอายุการใช้งานนานหรือสินค้าคงทน สินค้าที่มีอายุการใช้งานไม่นาน และบริการ (รัตนา สายคณิต. 2543: 217-218) โดยมีเงินเป็นสื่อกลางในการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค (consumption expenditure)

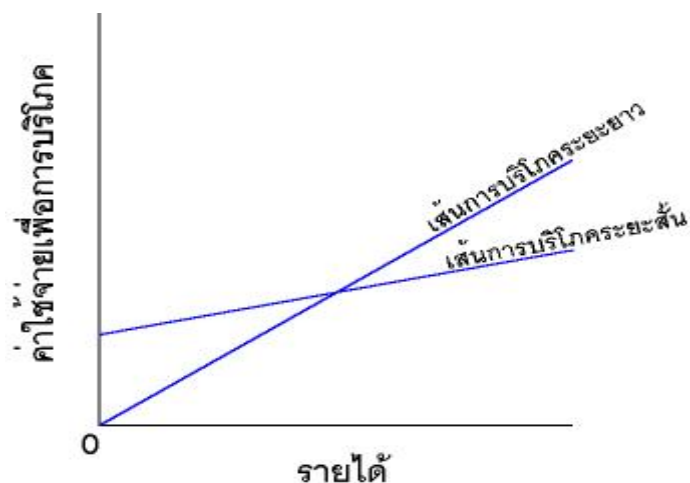
การบริโภค หมายถึง การใช้เศรษฐศาสตร์เพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์ อาจจะเป็นการบริโภคทางตรง คือการที่ผู้บริโภคได้รับอรรถประโยชน์ในขณะที่บริโภค หรืออาจจะเป็นการบริโภคทางอ้อม คือการบริโภคที่ให้อรรถประโยชน์แก่ผู้บริโภคโดยทางอ้อม ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในขณะที่บริโภคหรือในเวลาต่อไป (พงศ์จิรา สนิพยัคฆ์. 2527:11)

เศรษฐศาสตร์จุลภาคได้พยายามอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้บริโภคไว้ โดยอธิบายว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ในการบริโภคสินค้าและบริการ คือ ระดับราคาและรายได้ ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะจำกัดการใช้จ่ายไว้เพียงแค่อายุที่มีอยู่ นอกจากมีความจำเป็นจริงๆ ที่ต้องมีการกู้หนี้ยืมสิน นั่นคือคนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการใช้เงินเพื่อการบริโภคอย่างมีเหตุผลเป็นไปในทางใช้จ่ายไม่เกินตัว แต่ก็ยังมีบางคนที่บางครั้งมีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย รายจ่ายเพื่อการใช้จ่ายสินค้าและบริการในช่วงเวลาหนึ่งๆ ได้ถูกจัดให้เป็นตัววัดค่าของระดับการบริโภคที่สำคัญ ทั้งนี้ในเชิงมหภาครายจ่ายนี้ถือเป็นรายจ่ายขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดรายจ่ายอื่นที่รวมกันขึ้นเป็นรายจ่ายรวมทั้งประเทศ (aggregate expenditure) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงจึงมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจมวลรวมอย่างมาก จึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่นักเศรษฐศาสตร์มหภาคไม่อาจมองข้ามได้

ผู้บริโภคใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคจากรายได้ที่ตนได้รับ ไม่ว่าจะเป็นรายวันหรือรายเดือน รายได้ส่วนนี้เมื่อได้หักมูลค่าภาษีรายได้ส่วนบุคคลที่คาดว่าจะต้องจ่ายให้แก่รัฐบาล เรียกว่า รายได้อันพึงการะภาษี (disposable income) ซึ่งผู้บริโภคสามารถนำมาจับจ่ายใช้สอยเพื่อให้ตนเอง และสมาชิกในครอบครัวได้รับความพอใจสูงสุด (ประพันธ์ เสวตนันท์. 2543: 88)

ทฤษฎีฟังก์ชันการบริโภค เป็นแนวคิดของเคนส์ (J.M. Keynes) ในทฤษฎีของเคนส์ รายได้ที่ได้เสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคล คือรายได้อันพึงการะภาษี เป็นตัวกำหนดอำนาจการจับจ่ายใช้สอยเพื่ออุปโภคบริโภคของผู้บริโภคที่สำคัญที่สุด หมายความว่าถ้ายิ่งผู้บริโภคมีรายได้มากขึ้น ก็มีกำลังจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น และการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค ก็ทำให้เกิดรายได้แก่ผู้รับเป็นลูกโซ่ต่อไป ดังนั้น

ตามหลักเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ระบบราคาเป็นตัวจัดสรรทรัพยากรดังกล่าวนี้ ถ้ามีการใช้จ่ายมากขึ้นยิ่งเป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจมาก (ประพันธ์ เศรษฐนันท์. 2543: 88)

ภาพประกอบ 2 รูปแสดงเส้นการบริโภคระยะสั้นและเส้นการบริโภคระยะยาว

การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของนักเศรษฐศาสตร์นั้น เดิมคือศึกษาแต่เฉพาะพฤติกรรมการบริโภคในระยะสั้น ต่อมาเมื่อมีการขยายการศึกษาให้มีข้อมูลที่ยาวนานขึ้น ก็พบว่าพฤติกรรมการบริโภคดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปจึงได้ข้อสรุป ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า พฤติกรรมการบริโภคในระยะสั้นและระยะยาวนั้นต่างกัน โดยการบริโภคในระยะยาวจะมีความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคค่อนข้างมีเสถียรภาพ เส้นการบริโภคซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในระยะยาวจึงควรเป็นเส้นที่ลากออกจากจุดกำเนิดในขณะที่พฤติกรรมการบริโภคในระยะสั้นจะมีความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภคลดลงเมื่อระดับของรายได้เพิ่มขึ้นโดยความโน้มเอียงในการบริโภคดังกล่าวจะสูงกว่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค เส้นบริโภคระยะสั้นจึงควรเป็นเส้นที่ลากตัดผ่านแกนค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค

ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค (Marginal Propensity to consume : MPC) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อระดับรายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย การบริโภคจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร แสดงให้เห็นถึงผลของการเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ประชาชาติที่กระทบต่อพฤติกรรมการบริโภคว่ามีมากน้อยเพียงใด

$$MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$$

ตามทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ การเปลี่ยนแปลงของระดับรายได้ประชาชาติจะมีผลทำให้การบริโภคเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน แต่ขนาดของการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคจะต้องน้อยกว่าขนาดของการเปลี่ยนแปลงของระดับรายได้ประชาชาติเสมอ ทำให้ MPC มีค่าน้อยกว่า 1 เสมอ (กฤตยา ชาติรังสรรค์สุข. 96)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

นักเศรษฐศาสตร์ให้ความสนใจศึกษาว่า การบริโภคของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ การตัดสินใจบริโภคของครัวเรือน มีความสำคัญต่อการตัดสินใจผลิตสินค้าและบริการของหน่วยธุรกิจ เพื่อสนองความต้องการของครัวเรือนหรือผู้บริโภคและยังมีผลต่อการออมของครัวเรือน จากการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์ได้พบว่า การบริโภคมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ หลายประการแต่ที่สำคัญได้แก่ ระดับรายได้ประชาชาติ อัตราภาษี อัตราเงินเฟ้อ(ระดับราคา) อัตราดอกเบี้ย สินทรัพย์ และการคาดคะเนอนาคต (รัตน สหายคณิต. 2543: 219)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

1. ระดับรายได้ประชาชาติ รายได้ประชาชาติเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ทั้งนี้เพราะรายจ่ายในการบริโภคเป็นรายจ่ายที่จ่ายออกจากรายได้ ถ้ารายได้ประชาชาติอยู่ในระดับสูง ประชาชนย่อมมีอำนาจซื้อสินค้าอยู่ระดับสูง (สมมติให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่) ทำให้สามารถใช้จ่ายรายได้เพื่อการบริโภคได้มากขึ้น รายได้ประชาชาติและการบริโภคจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (รัตน สหายคณิต. 2543: 219)

2. อัตราเงินเฟ้อ เงินเฟ้อเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค เงินเฟ้อสามารถให้นิยามในฐานะที่เป็นการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระดับราคาทั่วไปของระบบเศรษฐกิจในส่วรวม เงินเฟ้อเป็นแนวคิดในเชิงเศรษฐศาสตร์มหภาค หมายความว่า จะเกิดมีการสูงขึ้นในราคาของโภคภัณฑ์ทุกชนิด

หรือโภคภัณฑ์เกือบทุกชนิด หรือที่ใช้กันทั่วไปมากที่สุดก็คือการสูงขึ้นของดัชนีที่ใช้วัดค่าเฉลี่ยของราคาต่าง ๆ รวมกัน ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคาขายส่ง และดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น แต่เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างอาจให้ความสนใจดัชนีราคาผู้บริโภค และดัชนีราคาขายส่งในฐานะที่ผู้บริโภคเกี่ยวข้องอย่างมากกับดัชนีราคาผู้บริโภค เนื่องจากดัชนีนี้เป็นการประมาณถึงค่าครองชีพที่จะมีผลกระทบต่อครอบครัวเฉลี่ยของประชาชนในประเทศ ถ้าอัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น รายได้ประชาชาติที่แท้จริงลดลง ทำให้การบริโภคลดลง อัตราเงินเฟ้อและการบริโภคจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม (ประเจิด สินทรัพย์. 2527: 330-331)

3. อัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยอาจจะมีผลทำให้การบริโภคเปลี่ยนแปลงไป ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูง ผู้บริโภคที่ต้องการซื้อสินค้าด้วยเงินผ่อน จะต้องจ่ายค่าซื้อสินค้าในราคาที่แพงขึ้นทำให้ผู้บริโภคเลิกล้มความตั้งใจที่ซื้อสินค้า ดังนั้นการที่อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นทำให้การบริโภคลดลง ในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลงจะเป็นการกระตุ้นการบริโภค อัตราดอกเบี้ยและการบริโภคจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม (รัตน สาคณิต. 2543: 221)

4. ผู้ไม่มีงานทำ หรืออัตราการว่างงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญของประเทศสะท้อนให้เห็นถึงการประสิทธิภาพ ศักยภาพ ของประเทศ กล่าวคือ การที่กำลังแรงงานของประเทศไม่มีงานทำหรือไม่ได้รับการจ้างงาน แสดงให้เห็นถึงการสูญเสียทรัพยากรแรงงานที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตและการบริการ และทำให้ผู้ไม่มีงานทำไม่มีรายได้เพื่อการยังชีพแต่ก็ต้องมีการบริโภคในสัดส่วนที่น้อยลง ผู้ไม่มีงานทำและการบริโภคจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม (รัตน สาคณิต. 2547: 11)

ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

1. ประชากร ประชากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ถ้าอัตราการเพิ่มของประชากรอยู่ในระดับสูงทำให้การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงส่วนกรณีตรงข้าม การบริโภคจะเพิ่มในอัตราต่ำ ทำให้โครงสร้างอายุของประชากรก็มีอิทธิพลต่อการบริโภค โดยทั่วไปจำนวนประชากรวัยทำงานเทียบกับประชากรทั้งหมดมีสัดส่วนต่ำทำให้การบริโภคมีมากขึ้น เพราะประชากรที่ไม่อยู่ในวัยทำงานแม้ว่าจะไม่มีรายได้ แต่ต้องมีการบริโภค ส่วนกรณีตรงกันข้ามทำให้การบริโภคลดลง (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. 2545: 65)

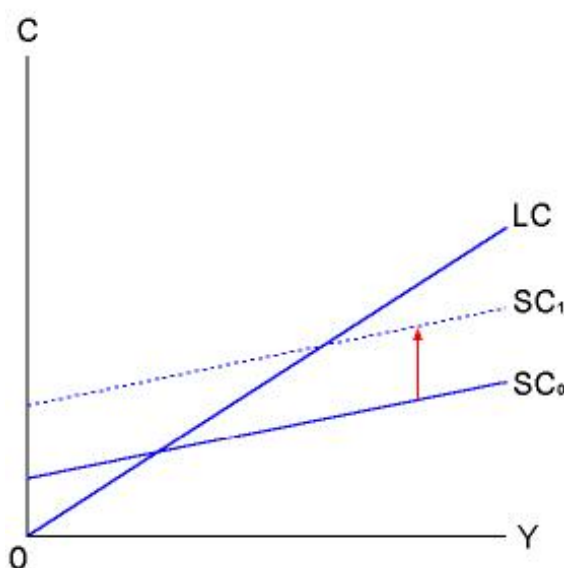
2. อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง เป็นปัจจัยทางประชากรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ถ้าอัตราส่วนภาวะพึ่งพิงอยู่ในระดับสูงทำให้การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงส่วนกรณีตรงข้าม การบริโภคจะเพิ่มในอัตราต่ำทำให้โครงสร้างอายุของประชากรก็มีอิทธิพลต่อการบริโภค ภาวะพึ่งพิงกำหนดในลักษณะการคาดประมาณโดยคิดเป็นสัดส่วนของประชากรอายุตั้งแต่ 0-14 ปี รวมกับประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปต่อประชากรอายุตั้งแต่ 15-59 ปี

3. อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน เป็นปัจจัยทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ถ้าอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนอยู่ในระดับสูงทำให้การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงส่วนกรณีตรงข้ามการบริโภคจะเพิ่มในอัตราต่ำ โดยกำหนดประชากรอายุตั้งแต่ 3-21 ปี ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษา

นอกจากนั้นการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภคยังต้องอาศัยแนวความคิดจากทฤษฎีต่างๆ ที่นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภคไว้ดังต่อไปนี้

1.2 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Theory of Consumption)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ John Maynard Keynes ซึ่งเชื่อว่าในระบบเศรษฐกิจที่ผู้บริโภคมีเสรีภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่ตั้งใจไว้ของครัวเรือนในงวดเวลาหนึ่งจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้สมบูรณ์ในงวดเวลานั้น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้รายได้ดังกล่าวควรเป็น รายได้ประชาชาติที่สุทธิหลังหักภาษีแล้ว (เป็นรายได้ที่สามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง) อย่างไรก็ตาม ในที่นี้ จะขอตัดเรื่องของภาษีออกจากการพิจารณาไปก่อน เพื่อให้ไม่ซับซ้อนมากเกินไป (Eaker; & Yawitz. 1984: 44-48)

ภาพประกอบ 3 รูปแสดงเส้นการบริโภคตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์

โดยที่ LC คือ เส้นการบริโภคระยะยาว

SC คือ เส้นการบริโภคระยะสั้น

ทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ Keynes ได้รับการยอมรับจากนักเศรษฐศาสตร์มหภาคในสมัยนั้นอย่างมาก อย่างไรก็ตามมันยังคงถูกใช้ในการศึกษา ณ ระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-section studies) เท่านั้น ต่อมา Simon Kutznets ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้ช่วงเวลาของข้อมูลในการศึกษาที่ยาวนานขึ้น พบว่าในระยะยาวความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y เป็นความสัมพันธ์ที่ได้สัดส่วนกัน (proportional relationship) โดยค่า APC นั้นมีแนวโน้มที่จะมีค่าคงที่ นอกจากนี้ ค่า APC ก็โน้มเอียงที่จะเท่ากับ MPC ทฤษฎีตามแนวคิดของ Keynes ยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kutznets อยู่ โดยเห็นว่าเส้นการบริโภคของ Keynes เป็นเส้นการบริโภคระยะสั้น ในขณะที่การศึกษาของ Kutznets เป็นเส้นการบริโภคระยะยาวที่ลากออกจากจุดกำเนิด ซึ่งในระยะยาวนั้น เส้นการบริโภคระยะสั้นจะเคลื่อนตัวสูงขึ้นจากตำแหน่งเดิมทั้งเส้น (shift) ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุอื่นๆ เช่น การขยายตัวของชุมชนเมือง การพัฒนาทางด้านการผลิตและการตลาดของสินค้าใหม่ๆ การสูงขึ้นของจำนวนและอายุของประชากร การเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศที่สูงขึ้น ฯลฯ การเคลื่อนสูงขึ้นของเส้นการบริโภคระยะสั้นนี้เองที่ทำให้ค่า APC ไม่ลดลงแม้ว่าระดับรายได้จะสูงขึ้น ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ระหว่าง C และ Y ตามเส้นการบริโภคระยะยาวจะทำให้ค่า APC เท่ากับ MPC (บุญคง หันจางสิทธิ. 2544: 339-341)

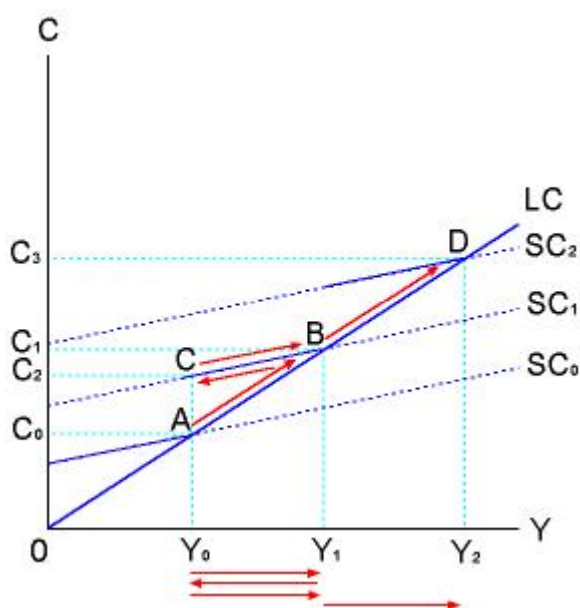
1.3 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Theory of Consumption)

ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย James S. Duesenberry ในราวปี ค.ศ. 1949 ความเชื่อตามแนวคิดของทฤษฎีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 สมมติฐานหลัก คือ

1. Duesenberry เชื่อว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้สัมบูรณ์ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes เท่านั้น แต่จากการที่มนุษย์มีพฤติกรรม การเลียนแบบในการบริโภคของสังคม (demonstration effect) จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคควรจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมด้วย กล่าวคือครัวเรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบแล้วต่ำกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคม มีแนวโน้มที่ครัวเรือนเหล่านี้จะมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคต่อรายได้ค่อนข้างสูง นั่นคือค่า APC (average propensity to consume : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) สูง ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของครัวเรือนจะพยายามรักษาระดับของการบริโภคให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคม ส่วนครัวเรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบแล้วสูงกว่าระดับรายได้เฉลี่ยของคนในสังคม มีแนวโน้มที่ครัวเรือนเหล่านี้จะมีค่า APC ต่ำ ทั้งนี้เพราะครัวเรือนในกลุ่มนี้จะมีระดับของการบริโภคสูงอยู่แล้ว ดังนั้นจึงสามารถที่จะทำการใช้จ่าย เพื่อการบริโภคโดยจัดสรรเงินจากรายได้เพียงส่วนน้อยก็พอเพียงสำหรับการบริโภค

สินค้าและบริการให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคมได้แล้ว พฤติกรรมการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมนี้จะมีลักษณะของเส้นการบริโภคระยะสั้น เช่นเดียวกับเส้นการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้ สัมบูรณ์ตามแนวคิดของ Keynes กล่าวคือ ในระยะสั้น เมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้น ค่า APC จะลดลง ในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC (marginal propensity to consume : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค) ส่วนในระยะยาวเชื่อว่าลักษณะการกระจายรายได้ของคนในสังคมน่าจะดีขึ้น กล่าวคือมีการกระจายรายได้ค่อนข้างคงที่ ระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของสังคมก็จะค่อนข้างคงที่ (relative distribution of income is stable) ค่า APC จึงไม่เปลี่ยนแปลง และโน้มเอียงที่จะเท่ากับ MPC ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Simon Kutznets (www.fpo.go.th)

2. นอกจาก Duesenberry จะเชื่อว่าการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคขึ้นอยู่กับระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของสังคม เชื่ออีกว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดปัจจุบันยังขึ้นอยู่กับระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาก่อนๆ อีกด้วย ทั้งนี้เพราะครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำให้เขาลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิม เมื่อระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) ค่า APC จึงสูงขึ้น ในระยะยาวเชื่อว่าระดับรายได้ของครัวเรือนน่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นลักษณะของเส้นการบริโภค ระยะยาวจึงควรมีค่า APC ค่อนข้างคงที่ด้วย ในขณะเดียวกันเส้นการบริโภคในระยะยาวก็จะเป็นเส้นที่ลากออกจากจุดกำเนิดด้วยเช่นกัน (Froyen. 1999: 291-294) เพื่อให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้นพิจารณารูปแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคกับระดับรายได้ในระยะสั้นและระยะยาว ดังนี้

ภาพประกอบ 4 รูปแสดงเส้นการบริโภคตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้โดยเปรียบเทียบ

จากรูป สมมติในงวดเวลาที่ 0 ครวเรือนทำการบริโภค ณ จุด A โดยมีรายได้เท่ากับ OY_0 และมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_0

ในงวดเวลาที่ 1 ครวเรือนมีรายได้สูงขึ้นเป็น OY_1 ครวเรือนจะทำการบริโภคไปตามเส้นการบริโภคระยะยาว (LC) ที่จุด B โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_1 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อนคือ OY_0) ค่า APC ไม่เปลี่ยนแปลง

ในงวดเวลาที่ 2 ครวเรือนมีรายได้ลดลงกลับมาเป็น OY_0 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อนคือ OY_1) ครวเรือนจะไม่กลับมาทำการบริโภคที่จุด A เหมือนในงวดเวลาที่ 0 อีก แต่จะพยายามรักษาระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไว้ โดยจะทำการบริโภคตามเส้นการบริโภคระยะสั้น (SC_1) แทนที่จุด C ค่า APC สูงขึ้น และ APC มากกว่า MPC ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_2

ในงวดเวลาที่ 3 ครวเรือนมีรายได้สูงขึ้นกลับมาเป็น OY_1 ซึ่งระดับรายได้ ณ จุดนี้จะเป็นระดับรายได้เดียวกับระดับรายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อน ครวเรือนจะเลื่อนการทำการบริโภคจากจุด C กลับขึ้นมาอยู่ที่ B ตามแนวเส้นการบริโภคระยะสั้น โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_1 ค่า APC ลดลง แต่ APC ยังคงมากกว่า MPC

ในงวดเวลาที่ 4 ครวเรือนมีรายได้สูงขึ้นไปอีกเป็น OY_2 (รายได้สูงสุดในงวดเวลาก่อนคือ OY_1) ครวเรือนจะทำการบริโภคเพิ่มขึ้นตามเส้นการบริโภคระยะยาวที่จุด D โดยมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ OC_3 ค่า APC ไม่เปลี่ยนแปลง

การปรับตัวจะเป็นลักษณะเช่นนี้เรื่อยไป แล้วแต่ระดับรายได้ของครัวเรือนว่าจะมีการขึ้นลงเทียบกับระดับรายได้ สูงสุดในงวดเวลาก่อน (www.fpo.go.th)

1.4 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร (Permanent Income Theory of Consumption)

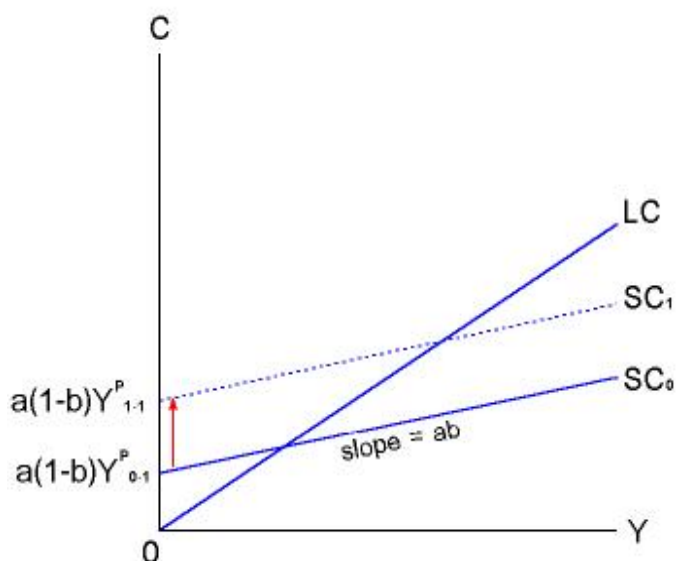
ทฤษฎีนี้ถูกเสนอขึ้นครั้งแรกโดย Milton Friedman ในผลงานวิจัยเรื่อง A Theory of Consumption Function เมื่อปี ค.ศ. 1957

Friedman ก็เป็นนักเศรษฐศาสตร์อีกท่านที่ไม่เห็นด้วยกับ John Maynard Keynes ที่ว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้สมบูรณ์ในงวดเวลานั้น แต่ Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับมากกว่า พร้อมนี้ได้กำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) และกำหนดให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคประกอบไปด้วย 2 ส่วนเช่นกัน คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคถาวร (permanent consumption) และค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว (transitory consumption) (www.fpo.go.th)

Friedman เชื่อว่ารายได้ชั่วคราวซึ่งเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันในงวดเวลาใดเวลาหนึ่ง อาจมีค่าเป็นได้ทั้งบวกหรือลบ แต่ในระยะยาวแล้วรายได้ส่วนนี้จะหักกลบลบกันพอดี ดังนั้นในระยะยาว รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งจึงมีเฉพาะส่วนของรายได้ถาวรเท่านั้น และเหตุผลทำนองเดียวกันนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในระยะยาวที่เกิดขึ้นจริงจึงมีเฉพาะส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคถาวรด้วยเช่นกัน ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่าง

- 1) รายได้ถาวรกับรายได้ชั่วคราว
- 2) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคถาวรกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว
- 3) รายได้ชั่วคราวกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว

จะได้ว่า ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนในระยะยาวจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร (ควรเป็นรายได้หลังหักภาษีแล้ว) โดยมีความสัมพันธ์กันในสัดส่วน คงที่ ในการบริโภคระยะยาว ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับ รายได้เป็นความสัมพันธ์ที่ได้ สัดส่วนกัน (proportional relationship) โดยมีค่า APC คงที่ และเท่ากับ MPC ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ Simon Kutznets

ภาพประกอบ 5 รูปแสดงเส้นการบริโภคตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร

โดยที่ LC คือ เส้นการบริโภคระยะยาว
SC คือ เส้นการบริโภคระยะสั้น

ตามแนวคิดของ Friedman รายได้ถาวร หมายถึง มูลค่าปัจจุบันของรายได้เฉลี่ยระยะยาวที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ที่เป็นมนุษย์ (human wealth) และสินทรัพย์ที่ไม่ใช่มนุษย์ (non-human wealth) ซึ่งในระยะยาว รายได้ถาวรในงวดเวลาใดเวลาหนึ่งจะเท่ากับรายได้ถาวรในอดีตทำให้สามารถกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการบริโภคในระยะสั้น ณ งวดเวลาใดเวลาหนึ่งตามทฤษฎีนี้ จะให้ลักษณะของเส้นการบริโภคตัดกับแกน ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภค จะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอิทธิพลของรายได้ถาวรในอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้ในระยะสั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้ สัดส่วนกัน (nonproportional relationship) โดยเมื่อระดับรายได้สูงขึ้นเรื่อยๆ และสูงกว่ารายได้ถาวรในอดีต ค่า APC จะลดลง ในขณะที่ค่า $APC > MPC$ ตลอดเวลา

1.5 ทฤษฎีเงินเฟ้อ

เงินเฟ้อ หมายถึงภาวะการณ์ที่ระดับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การที่ระดับราคาสูงขึ้นมิได้หมายความว่า ราคาสินค้าทุกชนิดจะต้องสูงขึ้น เป็นไปได้ว่า สินค้าบางชนิดมีราคาลดลงสินค้าบางชนิดมีราคาคงที่ ในขณะที่สินค้าและบริการอีกหลายชนิดมีราคาสูงขึ้นมาก จึงทำให้ระดับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รัตน สหายคณิต. 2541: 329-330)

เงินเฟ้อ ตามแนวคิดในเชิงเศรษฐศาสตร์มหภาค หมายความว่า จะเกิดมีการสูงขึ้นในราคา (Prices) ของโภคภัณฑ์ทุกชนิดหรือโภคภัณฑ์เกือบทุกชนิด หรือที่ใช้กันทั่วไปมากที่สุดก็คือการสูงขึ้นของดัชนีบางอย่างซึ่งใช้วัดค่าเฉลี่ยของราคาต่าง ๆ ร่วมกัน (ประเจิด สินทรัพย์ 2527: 331)

เงินเฟ้อ ตามความหมายของ Paul A. Samuelson หมายถึงการที่ระดับราคาของสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นเรื่อย ๆ ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าราคาสินค้าทุกชนิดจะต้องสูงขึ้นในอัตราเดียวกันหมด สินค้าบางชนิดอาจจะมีการสูงขึ้นมากกว่าสินค้าชนิดอื่น หรือสินค้าบางชนิดอาจจะมีราคาต่ำลงก็ได้ แต่ราคาโดยทั่วไปทั้งหมดหรืออาจเรียกว่า ราคาเฉลี่ยจะต้องมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ราคาสินค้าโดยรวมจะต้องสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ (พงศ์จิรา สินพยัคฆ์ 2527: 65-66)

สาเหตุของการเกิดเงินเฟ้อ

1. เงินเฟ้อที่เกิดทางด้านอุปสงค์ หมายถึง เงินเฟ้อที่เกิดจากแรงดันของอุปสงค์รวมเนื่องจากอุปสงค์รวมเพิ่มขึ้นก่อนอย่างรวดเร็ว โดยที่อุปทานรวมหรือผลิตภัณฑ์ในประเทศที่แท้จริงไม่สามารถขยายตัวรองรับกับอุปสงค์รวมที่เพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะระบบเศรษฐกิจได้นำปัจจัยการผลิตที่ประเทศมีอยู่มาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าและบริการอย่างเต็มที่แล้ว จึงไม่สามารถขยายการผลิตออกไปอีกได้ (แต่สามารถขยายปริมาณการผลิตได้ในระยะยาว เมื่อประเทศมีปริมาณและคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้น)

2. เงินเฟ้อที่เกิดทางด้านอุปทาน หมายถึง เงินเฟ้อที่เกิดจากต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นก่อน เมื่อต้นทุนการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตจึงต้องเสนอขายผลิตภัณฑ์ในราคาที่สูงขึ้น ดังนั้นเส้นอุปทานรวมจึงเลื่อนสูงขึ้นหรือเลื่อนไปทางซ้ายของเส้นเดิม และถ้าอุปสงค์รวมยังคงเดิมระดับราคาก็จะต้องสูงขึ้น เรียกว่าเงินเฟ้อที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิตนี้ว่า เงินเฟ้อที่เกิดจากการแรงดันของต้นทุน (รัตนา สายคณิต. 2541: 332-333)

3. เงินเฟ้อที่เกิดจากโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ มักจะเกิดกับประเทศที่กำลังพัฒนาที่ระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการเกษตร ดังนั้นเมื่อมีการขยายการพัฒนาเพิ่มขึ้น ความต้องการในสินค้าและบริการก็เพิ่มขึ้น ตามฐานะความเป็นอยู่และการขยายตัวของประชากร เนื่องจากโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจบางสาขา ไม่อาจปรับตัวตามได้ทัน โดยเฉพาะทางด้านเกษตรที่การผลิตต้องคำนึงถึงฤดูกาล เป็นผลทำให้ราคาสินค้าประเภทอาหารเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากเกิดการขาดแคลนโดยตัวของสินค้านั้นๆ (พงศ์จิรา สินพยัคฆ์ 2527:70)

4. เงินเฟ้อที่เกิดจากต่างประเทศ หมายถึง เมื่อราคาสินค้าในต่างประเทศสูงขึ้น ก็อาจจะทำให้สินค้าภายในประเทศสูงขึ้นตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีการค้ากับต่างประเทศเป็นจำนวนมาก (พงศ์จิรา สินพยัคฆ์ 2527:70)

1.6 ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก คืออัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินประเภทธนาคารจ่ายให้แก่ผู้ฝากเงิน ธนาคาร มีอัตราต่าง ๆ กันตามประเภทของเงินฝาก เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ 3 เดือน 6 เดือน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี 2 ปี หรือสูงกว่า

ความสำคัญของอัตราดอกเบี้ย ตามหลักเศรษฐศาสตร์ อัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการออม การใช้จ่ายของครัวเรือนและหน่วยธุรกิจ อัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค และรายจ่ายลงทุนของครัวเรือน กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยที่สูง จะทำให้ผู้ออมได้รับจำนวนเงินดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจากเงินออกจำนวนเดิม ซึ่งเท่ากับทำให้เขามีรายได้เพิ่มขึ้น จึงส่งผลต่อไปทำให้การใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือนสูงขึ้น แต่อัตราดอกเบี้ยที่สูงจะเป็นการบั่นทอนกำลังซื้อสังหาริมทรัพย์ ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยที่สูงจึงอาจกระตุ้นการใช้จ่ายซื้อสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน ทั้งสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ และสินค้าที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ แต่ทำให้กำลังการซื้อสินค้าที่มีมูลค่าสูงและต้องซื้อโดยวิธีใช้สินเชื่อแบบผ่อนชำระต้องลดลง (รัตนาสายคณิต. 2544: 159-163)

ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยของสำนักคลาสสิก

ในทฤษฎีของสำนักคลาสสิก อัตราดอกเบี้ยคือ ราคาของเงินออม ราคาเงินออมถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อเงินลงทุนและอุปทานของเงินออม ผู้ประกอบการต้องการกู้เงินจากตลาดเงินเพื่อนำไปใช้ในการลงทุน เพราะฉะนั้นอัตราดอกเบี้ยยิ่งต่ำลงเท่าไร อุปสงค์ต่อการลงทุนก็จะเพิ่มมากขึ้นเพียงนั้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเป็นต้นทุนที่หน่วยผลิตต้องจ่าย เมื่อต้นทุนของเงินทุนลดลง ผู้ลงทุนย่อมมีแรงจูงใจที่จะเพิ่มการลงทุนให้สูงขึ้น ส่วนอุปทานของเงินออมขึ้นอยู่กับการประหยัดของประชาชน เนื่องจากดอกเบี้ยจากการออมเป็นรายได้ของผู้สะสมทรัพย์ การออมจึงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยของเงินออมสูงขึ้น แต่เงินออมจะมีปริมาณลดลงถ้าอัตราดอกเบี้ยของเงินออมลดต่ำลง อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ ซึ่งทั้งผู้ออมและผู้ขอกู้เงินพอใจคือ จุดที่อุปทานของเงินออมและอุปสงค์ต่อเงินทุนเท่ากันพอดี อุปทานของเงินออมและอุปสงค์ต่อเงินทุนต่างผันแปรตามการขึ้นลงของอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด (ประพันธ์ เศรษฐนันท์. 2547:201)

ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยของเคนส์

ตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยของเคนส์ อุปทานของเงิน ในระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปตามอัตราเงินสดสำรองในธนาคารพาณิชย์ และการทำงานของตัวคูณปริมาณเงิน ซึ่งเท่ากับยอมรับว่าธนาคารกลางสามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินในระบบได้อย่างสมบูรณ์ ในทฤษฎีเคนส์ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของประชาชนเป็นสำคัญ การถือเงินของประชาชนมีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเรา

เรียกว่า ค่าเสียโอกาส เนื่องจากเงินเป็นสินทรัพย์ซึ่งไม่มีอัตราผลตอบแทนเป็นอัตราดอกเบี้ย เพราะฉะนั้นการที่ประชาชนต้องการถือเงินมากหรือน้อย จึงขึ้นอยู่กับอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินว่าในขณะนั้นให้อัตราผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยในอัตราเท่าไร ถ้าอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ ลดลง อุปสงค์ต่อเงินจะต้องมีปริมาณเพิ่มขึ้น ตรงกันข้าม ถ้าอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ เพิ่มขึ้น อุปสงค์ต่อเงินจะต้องมีปริมาณลดลง (ประพันธ์ เศรษฐนันท์. 2547:205)

1.7 ทฤษฎีการว่างงาน

การว่างงานหมายถึงภาวะการณ์ที่บุคคลที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป ซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจไม่ได้ทำงานใด ๆ เลย แม้แต่ 1 ชั่วโมง และพร้อมที่จะทำงาน แต่ไม่สามารถหางานทำได้หรือเจ็บป่วย หรือรองานใหม่ หรือไม่สามารถหางานทำที่เหมาะสมกับตนเองได้ หรือรอฤดูกาลเพาะปลูกใหม่ เป็นต้น จึงทำให้ไม่มีงานทำในช่วงสัปดาห์แห่งการสำรวจการมีงานทำ (รัตน สหายคณิต. 2541: 348)

การว่างงานตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ของเคนส์ ได้แบ่งการว่างงานออกเป็นสองประเภท กล่าวคือ การว่างงานโดยสมัครใจกับการว่างงานโดยไม่สมัครใจ การว่างงานโดยสมัครใจ จะเกิดขึ้นเมื่องานมีให้ทำ แต่บุคคลผู้ว่างงานอยู่ไม่ประสงค์ที่จะยอมรับการทำงานด้วยอัตราค่าจ้างที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ส่วนการว่างโดยไม่สมัครใจ จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประสงค์ที่จะยอมรับการทำงานด้วยอัตราค่าจ้างที่เป็นอยู่ในขณะนั้น แต่ไม่มีงานให้ทำ เป็นสิ่งที่แน่นอนว่าเมื่อกล่าวถึงผลในทางสังคม อันไม่พึงปรารถนาในรูปของการสูญเสียผลผลิตและในรูปของความทุกข์ยากของมนุษย์ (ประเจิด สินทรัพย์. 2527: 326)

ความสำคัญของการว่างงาน ความสำคัญในทางการเมืองและสังคมที่มีต่อการว่างงานนั้นมีอยู่มากมายหลายประการ สาเหตุใหญ่สองประการที่ทำให้ผู้ว่างงานนโยบายต้องสนใจการว่างงานก็คือ การว่างงานจะก่อให้เกิดความสูญเสียเปล่าในทางเศรษฐกิจ และ เป็นสาเหตุทำให้เกิดความทุกข์ยากของมนุษย์ (ประเจิด สินทรัพย์. 2527: 327)

สาเหตุของการว่างงาน

1. การว่างงานประเภทย้ายงาน (Frictional Unemployment) ประชาชนอาจออกจากงานด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน และประชาชนเหล่านั้น ก็ต้องใช้เวลาเพื่อหางานใหม่ คนแก่จะออกจากกำลังแรงงานและคนหนุ่มจะเข้ามาแทนที่ แต่มักจะเป็นไปทำนองที่ว่า คนงานใหม่ไม่สามารถจะบรรจุในงานที่ว่างอยู่ซึ่งคนเก่าได้ออกไป การโยกย้ายงานทั้งหลายนี้จะต้องใช้เวลามากมายซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งก็จะก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของบุคคลที่ว่างงานประเภทย้ายงานในขณะที่ยังพวกเขากำลังหางานใหม่

2. การว่างงานประเภทโครงสร้าง (Structural Unemployment) การว่างงานซึ่งเกิดจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างคุณสมบัติที่งานซึ่งมีอยู่นั้นต้องการกับคุณสมบัติของคนงานที่ว่างงานนั้นอยู่ การว่างงานประเภทโครงสร้างจะเกิดขึ้นเมื่อการปรับตัวในระบบเศรษฐกิจไม่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วเพียงพอ

3. การว่างงานประเภทอุปสงค์ส่วนขาด (Deficient-demand Unemployment) ความแตกต่างระหว่างจำนวนบุคคลที่หางานทำกับจำนวนงานที่ว่างอยู่ซึ่งยังมีได้บรรจุ (การว่างงานทั้งหมดลบด้วยการว่างงานประเภทย้ายงานและประเภทโครงสร้าง) เป็นร้อยละของกำลังแรงงาน

4. การว่างงานประเภทเลือกงาน การว่างงานซึ่งเกิดจากสาเหตุที่ประชาชนค้นหางานที่ดีมากกว่าที่จะยอมรับงานแรกซึ่งหาได้และผ่านไปโดยไม่คำนึงว่างานลักษณะงานใหม่และยอมรับ และการที่จะเลือกงานที่เหมาะสมทำให้เกิดการว่างงานที่เพิ่มขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อดัชนีทางเศรษฐกิจโดยทำการสำรวจจากอัตราการว่างงานและแสดงถึงผลที่ตามมา (Dornbusch; Fischer; & Startz. 2004: 42-43)

5. การว่างงานเนื่องจากวัฏจักร (Cyclical Unemployment) หมายถึงการว่างงานที่ผันแปรไปตามวัฏจักรเศรษฐกิจ ในระยะเศรษฐกิจซบเซา การว่างงานจะเพิ่มขึ้นและการว่างงานจะสูงมากในระยะเศรษฐกิจตกต่ำ เนื่องจากในระยะดังกล่าว อุปสงค์รวมค่อนข้างต่ำ ปริมาณสินค้าที่ขายไม่ออกมีมาก ทำให้ผู้ผลิตต้องลดการผลิตและลดการจ้างงาน การว่างงานจึงสูงขึ้น สาเหตุของการว่างงานในช่วงนี้ตรงกับแนวคิดของเคนส์ที่มีความเห็นว่า สาเหตุของการว่างงานคือ การที่อุปสงค์รวมน้อยกว่าอุปทานรวม ในระยะเศรษฐกิจฟื้นตัว การว่างงานจะลดลง และการว่างงานจะต่ำในระยะเศรษฐกิจรุ่งเรือง

6. การว่างงานเนื่องจากค่าแรงไม่ยืดหยุ่น การว่างงานเนื่องจากค่าแรงในตลาดแรงงานไม่ยืดหยุ่น หรือไม่สามารถปรับตัวได้ กล่าวคือ ค่าแรงมิได้ถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน แต่ถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสถาบัน เช่น ถูกกำหนดโดยรัฐบาล และสหภาพแรงงาน ทำให้ค่าแรงในตลาดแรงงานสูงเกินไป อุปสงค์ต่อการจ้างแรงงานจึงน้อยกว่าอุปทานของแรงงาน จึงทำให้เกิดการว่างงานขึ้น (รัตน สหายคณิต. 2541:350-352)

1.8 ทฤษฎีประชากร (The Principle of Population)

แนวความรู้ความคิดทางประชากรในปัจจุบัน มีรากฐานมาจากแนวความคิดทางประชากรของ มัลธัส (Malthus) ปราชญ์ทางประชากร ผู้ซึ่งได้ชี้ให้เห็นปัญหาประชากรซึ่งมีผลกระทบประเทศทั่วโลก รวมทั้งได้ให้แนวในการป้องกันปัญหานี้ไว้ มัลธัส มีความสนใจในเรื่องอัตราส่วนระหว่างการเพิ่มประชากรกับการเพิ่มของทรัพยากร และเห็นว่าการเพิ่มทั้งสองประเภทนี้เป็นไปอย่างไม่ได้สัดส่วนกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาอันใหญ่ยิ่ง ในรายงานของ มัลธัส เรื่องทฤษฎีประชากร (The Essay on the

Principle of Population) ซึ่งได้เสนอในปี ค.ศ. 1796 ได้อธิบายว่า ประชากรเมื่อไม่มีการควบคุม จะเพิ่มจำนวนเป็นเท่าตัวทุกชั่วอายุคน ทั้งนี้เนื่องจากมีสัญชาตญาณของการสืบพันธุ์ (Natural Instinct) อย่างไรก็ดีตามประชากรมนุษย์จะถูกควบคุมโดยวิธีการ 2 ประเภท คือ การป้องกันและการควบคุมตามธรรมชาติ หมายถึง การเกิดและการตาย ปัจจัยทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ในที่ๆ มีการเกิดสูงก็จะมี การตายต่ำ และที่ๆ มีการตายสูงก็จะมี การเกิดต่ำ ยังอธิบายต่อไปว่า ขนาดของประชากรขึ้นอยู่กับจำนวนทรัพยากร กล่าวคือ ถ้าทรัพยากรเพิ่ม ประชากรก็จะเพิ่ม และในขณะที่ประชากรเพิ่มขึ้นถึงขีดที่จะเกินจำนวนทรัพยากร การควบคุมประชากรจะเกิดขึ้นทั้งในลักษณะของการป้องกันและการควบคุมตามธรรมชาติ จนทำให้จำนวนประชากรลดลง แต่หลังจากนั้นประชากรก็จะเพิ่มอีกจนถึงขีดสูงสุดของทรัพยากรที่ผลิตได้

มัลดัส เสนอแนะวิธีการควบคุมประชากรด้วยวิธีแรกคือ การป้องกันซึ่งได้แก่ การชะลอระยะเวลาอายุของคู่สมรสให้ยาวออกไป ซึ่งพบว่ามักมีการปฏิบัติอยู่ในหมู่ชนชั้นกลางและชั้นสูง แต่สำหรับบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ยังไม่ยอมรับการปฏิบัตินี้ มัลดัส มีความเชื่อว่าหากบุคคลได้รับการศึกษาสูงขึ้นและมีอาชีพ รายได้ดีขึ้น ก็จะมี ความประสงค์ที่จะชะลอเวลาการสมรสของตนออกไป จึงเสนอแนะว่า บุคคลที่มีรายได้ต่ำ หากมีโอกาสได้มีรายได้สูง และมีชีวิตอยู่ในระดับเดียวกับชนชั้นกลางก็มีความพอใจที่จะลดจำนวนบุตรในครอบครัวลง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องส่งเสริมบุคคลที่มีรายได้ต่ำได้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยส่งเสริมให้บุคคลได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมและการศึกษาต้องลงไปถึงบุคคลชั้นกรรมชีพ

แนวความคิดของมัลดัส มีอิทธิพลต่อนักประชากรศาสตร์ในสมัยต่อมา และที่มีความสำคัญมากคือ ปัจจัยการเกิดและการตาย มีความสัมพันธ์กันโดยที่การเพิ่มหรือการลดประชากรจะขึ้นอยู่กับสองปัจจัยนี้ นอกจากนี้แล้วสิ่งแวดล้อมยังมีผลต่อการลดหรือเพิ่มจำนวนประชากรของบุคคล ระดับเศรษฐกิจ และระดับการศึกษา จะเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากต่อการเพิ่มหรือลดจำนวนประชากร ดังนั้นในการวางแผนครอบครัว (Family Planning) จะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านการเกิดและการตายรวมไปถึงตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยทั้งสอง (เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม:66-67)

1.9 โครงสร้างทางประชากร

อัตราส่วนพึ่งพิงทางอายุ เป็นอัตราส่วนทางประชากรตามกลุ่มอายุที่ใช้ “ประชากรในกลุ่มอายุที่คิดว่ายังไม่สามารถทำงานได้หรือพ้นวัยทำงานไปแล้ว ต่อประชากรที่คิดว่ากำลังทำงานอยู่” กล่าวคือประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) และประชากรสูงอายุ (อายุ 60 หรือ 65 ปีขึ้นไป) เป็นประชากรที่ต้องพึ่งพิงทางเศรษฐกิจต่อประชากรในวัยทำงาน (อายุ 15 ปี ถึง 59 ปี หรือ 64 ปี) ในประชากรกลุ่มหนึ่งแล้วแต่ประเทศนั้นๆ นิยามว่าผู้สูงอายุ (ปราโมทย์ ประสาทกุล. 2543:109-110)

ในประเทศที่ไม่มีข้อมูลรายละเอียดอย่างอื่น มักจะใช้อัตราส่วนพึงพิงทางอายุเป็นดัชนีของภาระทางเศรษฐกิจที่ประชาชนซึ่งเป็นผู้ผลิตจะต้องรับอยู่ ทั้งๆ ที่บุคคลบางคนเรานิยามว่าเป็นผู้ “พึงพิง” จะเป็นผู้ผลิต และบุคคลบางคนที่อยู่ในช่วงวัยเป็น “ผู้ผลิต” จะยังต้องพึงพิงผู้อื่นทางเศรษฐกิจอยู่ก็ตาม

บางครั้งจะแยกอัตราส่วนที่พึงพิงอายุออกเป็นสองชนิดคือ อัตราส่วนพึงพิงวัยชรา(อัตราส่วนของบุคคลอายุ 65 ปีขึ้นไปต่อบุคคลอายุ 15 ถึง 64 ปี) และอัตราส่วนพึงพิงวัยชรา(อัตราส่วนของบุคคลอายุต่ำกว่า 15 ปี ต่อบุคคลอายุ 15 ถึง 64 ปี)

ตามปกติประเทศที่มีการเจริญพันธุ์สูง จะมีอัตราส่วนพึงพิงทางอายุสูง ทั้งนี้เพราะประชากรของประเทศนั้นจะมีเด็กๆ อยู่เป็นสัดส่วนที่มาก

ลักษณะโครงสร้างทางประชากรที่ผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

1. เกี่ยวกับอัตราการเกิด อัตราการตาย และอัตราการเพิ่มธรรมชาติของประชากรในประเทศ ด้วยพัฒนา ในปัจจุบันมีอัตราจะมีการเกิดค่อนข้างสูงหรือสูง ขณะที่อัตราการตายค่อนข้างต่ำหรือต่ำ มีผลโดยทั่วไปคือ มีอัตราการเพิ่มของประชากรโดยธรรมชาติที่อยู่ในระดับสูงมาก

เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของประชากรระหว่างประเทศพัฒนา และกำลังพัฒนาพบความแตกต่างดังนี้คือ

ประเทศพัฒนา ระยะเริ่มแรกมีอัตราการเกิดสูง การตายสูง การเพิ่มต่ำ แต่ต่อมาเริ่มเข้าสู่สภาวะอุตสาหกรรม ปัจจัยทางประชากร ได้รับการคำนึงว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด โดยเฉพาะของเด็กทารกและเด็ก รวมทั้งมีความก้าวหน้าทางการแพทย์ อัตราการตายจึงลดลงอย่างช้าๆ ในขณะเดียวกัน มีการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างทางสังคมบางประการ รวมทั้งมีการพัฒนาการควบคุมกำเนิดแบบใหม่ๆ รวมทั้งทัศนคติและสภาพแวดล้อมทางสังคมอุตสาหกรรมทำให้เกิดการเกิดอัตราลด เพราะฉะนั้น อัตราการเกิดและการตายจึงลดลงอย่างช้าๆ ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน

ประเทศที่กำลังพัฒนา ระยะเริ่มแรกมีอัตราการเกิดสูง การตายสูง ต่อมา มีการรับวิทยาการสมัยใหม่ โดยเฉพาะวิทยาการสมัยใหม่ทางการแพทย์ โอนามัย และสาธารณสุข ทำให้อัตราการตายลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้อัตราการเกิดค่อนข้างสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการตาย ส่วนทัศนคติต่อจำนวนบุตร ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมอันเกี่ยวกับการมีบุตร ยังเปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนไปช้ามากทำให้เกิดผลคือ อัตราการเพิ่มตามธรรมชาติของประชากรจะอยู่ในระดับสูง ตัวอย่างเช่น ประเทศในทวีปแอฟริกา มีหลายประเทศที่มีการเพิ่มประชากรสูงกว่าร้อยละ 5/ปี (โดยเฉลี่ยแล้วอัตราการเพิ่มประชากรของโลกประมาณร้อยละ 2/ปี)

2. ลักษณะเกี่ยวกับฐานของประชากร (Based Population) ในประเทศกำลังพัฒนา ลักษณะอันสำคัญที่พบคือ ประชากรที่เป็นฐานมีจำนวนมาก ทำให้จำนวนเกิดต่อปีสูง เป็นผลให้

จำนวนประชากรทั้งหมดเพิ่มสูงมาก การที่มีประชากรทวีขึ้นเป็นผลจากการที่ฐานประชากรกว้างมากขึ้น ในขณะเดียวกันมีอัตราการเกิดสูงและตายต่ำ การลดจำนวนประชากรย่อมยากที่จะแก้ไขนอกจากความพยายามที่จะลดฐานประชากรให้แคบลงซึ่งใช้เวลานานมาก

ฐานประชากรกว้างหมายความว่า มีจำนวนเด็กมากมีอัตราการเกิดสูง ทำให้อัตราส่วนของการเป็นภาระ (Dependency Ratio) สูงกว่าปกติ ลักษณะเช่นนี้มีความแตกต่างกันในประเทศพัฒนาและกำลังพัฒนา (เพ็ญแข ประจันปัจจุบัน:69-71)

1.10 การศึกษากับระบบอื่น ๆ ของสังคม

ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

1. ปัจจัยทางด้านประชากร การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางด้านองค์ประกอบของประชากร เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านอัตราการเกิด การตาย หรือการย้ายถิ่น จะมีผลกระทบต่อโครงสร้างด้านอายุและเพศของประชากร ทางด้านโครงสร้างด้านอายุของประชากรนั้น การเปลี่ยนแปลงด้านการเกิด การตาย การย้ายถิ่น มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านอัตราส่วนของประชากรในวัยเด็กที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานต่อประชากรวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนดังกล่าวนี้มีผลทำให้ต้องเปลี่ยนแนวการศึกษา หรือระบบการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่เปลี่ยนไป

2. ปัจจัยทางด้านแรงงาน การเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของแรงงาน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านอัตราส่วนของแรงงานชายต่อหญิง หรือการเปลี่ยนทางด้านชนิดหรือประเภทของอาชีพก็มีผลทำให้ต้องจัดแนวการศึกษา หรือรูปแบบของการศึกษาเสียใหม่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3. ปัจจัยทางการเคลื่อนไหวกว้างสังคม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาโดยปกติการเปลี่ยนสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมของประชากรในสังคมนั้น จะเกิดขึ้นในสองรูปแบบ คือ แบบแรก การเปลี่ยนสถานภาพด้านสูงขึ้นหรือต่ำลง หมายถึง การที่บุคคลมีฐานะดีขึ้นหรือต่ำลงเนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิเช่น การที่บุคคลได้รับการศึกษามากขึ้น ทำให้สามารถได้ทำงานในตำแหน่งที่ดีขึ้น และมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น อีกแบบหนึ่ง ได้แก่ การที่บุคคลเปลี่ยนแปลงอาชีพแต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม หมายความว่า อาชีพที่เปลี่ยนอยู่ในระดับเดียวกับอาชีพเดิม จึงไม่ได้ทำให้บุคคลเปลี่ยนสถานภาพทางเศรษฐกิจหรือสังคมแต่ก็นับว่าบุคคลนั้นมีความเคลื่อนไหวทางสังคม โดยปกติพบว่าทุกสังคมมีการเคลื่อนไหวกว้างสังคมทั้งสองประเภท

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดในสังคมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการและวิทยาศาสตร์ มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา กล่าวคือ การก้าวหน้าไปอย่าง

รวดเร็วของวิทยาการ มีผลทำให้บุคคลในสังคมมีความจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลในอันที่จะปรับตัวให้ทันกับวิทยาการที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

แนวคิดใหม่ทางการศึกษาในปัจจุบัน

แนวคิดในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ให้แก่บุคคลตลอดชีพได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการด้านต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนรัฐบาลของหลายประเทศ

Norman D. Kurland เป็นนักการศึกษาตะวันตกที่มีความเห็นว่า การศึกษาตลอดชีพเป็นรูปแบบของการศึกษาที่เหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง เช่น สังคมปัจจุบัน Kurland ได้ให้เหตุผลหลายประการที่ได้แสดงให้เห็นว่า ควรมีการจัดการศึกษาของชีในรูปแบบของการศึกษาตลอดชีพ นอกจากนี้ยังได้แนะรูปแบบของการศึกษาตลอดชีพที่ได้รวมเอารูปแบบของการศึกษาประเภทต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

Kurland ได้เสนอความคิดไว้ดังนี้คือ การศึกษาของบุคคลเกิดขึ้นตลอดชีพ (Lifelong) โดยเริ่มในบุคคลตั้งแต่แรกเกิดและจะสืบเนื่องไปจนกระทั่งถึงวันตาย

ความคิดพื้นฐาน (Assumptions) เกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีพมีดังนี้

1. พัฒนาการของมนุษย์ไม่ได้หมดหรือสิ้นสุด เมื่อเป็นผู้ใหญ่แต่จะต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต การเรียนรู้และการศึกษาช่วยให้การเปลี่ยนของแต่ละขั้นอายุของบุคคลเป็นไปโดยราบรื่นยิ่งขึ้น
2. สังคมไม่อยู่ในสภาพที่คงที่อีกต่อไป โลกที่บุคคลอาศัยอยู่ในเวลาที่เขาเป็นผู้ใหญ่นี้จะแตกต่างจากเมื่อเขาเป็นเด็ก
3. จากอัตราความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลไม่สามารถจะใช้ความรู้ที่สะสมในวัยต้นมาใช้ได้จนตลอดชีวิตและจำเป็นจะต้องหาความรู้ใหม่มาเพิ่มเติม

Kurland เสนอแนะแนวคิดเรื่อง National Strategy for Education และแนวความคิดนี้มาจากข้อเสนอแนะของ Jarl Bengtson เมื่อปี 1974 ซึ่งต้องการให้มีแผนระยะยาวในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของระบบการศึกษา หลังจากที่ได้จบการศึกษาภาคบังคับไปแล้ว ตามแนวความคิดนี้ การศึกษาจะต้องเป็นการจัดแบบไม่มีการหยุด จากเมื่อเริ่มเข้าโรงเรียนอายุ 5-6 ปี จนถึงจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานระหว่างงาน (Work) และโรงเรียน (School) เข้าด้วยกัน

2. การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทยบริบทด้านแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงระหว่างประเทศทั้งในด้านการค้า การลงทุนและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคของโลกนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ การศึกษาแนวโน้มดังกล่าวจะสามารถช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ และชี้ให้เห็นโอกาสในการดำเนินธุรกิจที่จะต้องปรับตัวเพื่อนำเสนอสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศจึงต้องคำนึงถึงแนวโน้มของพฤติกรรมของผู้บริโภคในตลาดโลกและวางยุทธศาสตร์ให้เหมาะสม

ในแง่การปรับตัวทางเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจจะต้องศึกษาและคาดการณ์แนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อสามารถวางกลยุทธ์ทางการผลิตและกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง อาทิ การที่ประชากรโลกมีแนวโน้มเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ประชากรจำนวนมากที่มีเงินออมมีเวลาและความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และรับบริการบริการด้านสุขภาพสำหรับผู้บริโภคในกลุ่มอายุอื่นๆ การให้ความสนใจในสุขภาพ การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และความสนใจในวัฒนธรรมตะวันออก ทำให้ความต้องการบริโภคในแง่ของการบริการมีมากขึ้น ดังนั้นผู้ผลิตจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริการทางสุขภาพที่ดี การศึกษา และความบันเทิง/สันทนาการ เป็นต้น เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจให้เข้มแข็งและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศในอนาคตต่อไป ขณะเดียวกันแนวโน้มการบริโภคที่ผู้บริโภคให้ใส่ใจทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ผู้ผลิตจะต้องปรับปรุงการผลิตให้เป็นมิตรกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ลดและบำบัดของเสีย มีการดูแลสวัสดิการแรงงานที่ดี มีนโยบายสาธารณประโยชน์กับสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ การที่อินเทอร์เน็ตมีความสำคัญต่อพฤติกรรมผู้บริโภคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแง่ของการเป็นตัวกลางในการซื้อสินค้า เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้า และเป็นสื่อโฆษณาสินค้าที่มีความสำคัญ ส่งผลให้ภาครัฐควรต้องให้ความสนใจกับการพัฒนาระบบและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นให้การใช้งานมีความเร็วเพิ่มขึ้น เชื่อมต่อกับเครือข่ายได้สะดวกขึ้น ตลอดจนขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ประชากรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ และที่สำคัญคือการออกกฎหมายเพื่อรองรับการทำธุรกรรมบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การซื้อขายสินค้าออนไลน์มีความน่าเชื่อถือ และขณะเดียวกันเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุด

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาในแง่สังคม พบว่าค่านิยมการบริโภคเลียนแบบตามโลกตะวันตกที่สูงขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมไทยหลายประการ อาทิ ค่านิยมเลียนแบบการบริโภคตามต่างชาติ ไม่เห็นคุณค่าความเป็นไทย เกิดความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เด็กวัยรุ่นมีทัศนคติเปลี่ยนไปขณะเดียวกันเกิดปัญหาจากพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่ไม่เกิดประโยชน์ทั้งต่อร่างกายและสติปัญญา เช่น การบริโภคอาหารประเภท Junk food การเสพยาหรือ เหล้า การติดอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่นๆ ในสังคมอันเกิดจากค่านิยมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสร้างภาระทางสังคมในที่สุด

การพัฒนาของประเทศไทยในอนาคตจะต้องเผชิญกับเงื่อนไขความท้าทายจากบริบทการพัฒนา โลกที่กระทบต่อประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ถึงโอกาสของธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจที่ต้องปรับตัวให้เสนอสินค้าและบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างอายุของประชากร รายได้ ทัศนคติ สภาพแวดล้อมของความเป็นอยู่ เช่น การขยายตัวของความเป็นเมืองและการพัฒนาทางเทคโนโลยี และรูปแบบทาง การตลาด/ การโฆษณา ดังนั้นประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยเน้น ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ด้วยฐานความรู้ การดำเนินนโยบายสังคมเชิงรุก และการสร้างความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค เพื่อรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาในกระแสโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548)

แนวโน้มใหม่ของพฤติกรรมผู้บริโภค

1. การเปลี่ยนแปลงตลาดผู้บริโภค

กลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้ปานกลางในประเทศพัฒนาแล้วมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงขึ้น ส่งผลให้รูปแบบสินค้าเปลี่ยนไปเป็นสินค้าที่มีราคาสูง รวมถึงสินค้าที่ใช้ประกอบในกิจกรรมยามว่าง ความบันเทิง และการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น (More experiences) ในขณะที่กลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้ต่ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเป็นความต้องการสินค้าพื้นฐานที่มีความจำเป็นสำหรับการยังชีพ

2. ปัจจัยสำคัญของการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุประชากร ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่มีลักษณะหลากหลายมากขึ้น (Heterogeneous) เพื่อรองรับการดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการเลือกบริโภคอาหารมากกว่าปัจจัยด้านราคาและคุณค่าทางอาหาร แบบแผนทางวัฒนธรรมในแต่ละกลุ่มผู้บริโภคจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ

3. ความเป็นไปได้ของพฤติกรรมผู้บริโภคในอนาคต

พฤติกรรมการบริโภคในแต่ละรูปแบบจะขึ้นอยู่กับอำนาจซื้อ โดยรูปแบบแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภคที่น่าจะเกิดขึ้น ประกอบด้วย 3 กรณีดังนี้

กรณีที่ 1 : สินค้าดี ราคาถูก (Rice and Beans) รูปแบบนี้จะเกิดขึ้นภายใต้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศทั่วโลกที่อ่อนแอ และเกิดการชะลอตัวทางเศรษฐกิจเป็นเวลานาน ทำให้ชนชั้นระดับกลางมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้บริโภคในประเทศกำลังพัฒนามีบทบาทและเป็นผู้กำหนดความต้องการซื้อสินค้า แต่ไม่สามารถซื้อสินค้าที่มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ ดังนั้น บริษัทจึงต้องหาวิธีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพในราคาต่ำเพื่อรองรับการบริโภคของกลุ่มคนจำนวนมากเหล่านี้ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตที่อยู่ในท้องถิ่นสามารถผลิตสินค้านี้ได้เพราะเข้าใจวัฒนธรรมการบริโภคได้ดี

กรณีที่ 2 : ตลาดนัดสินค้าหลากหลาย (World Bazaar) รูปแบบนี้เป็นกรณีที่เศรษฐกิจโลกสามารถขยายตัวได้ในระดับที่มีเสถียรภาพและอยู่ในระดับค่อนข้างคงที่ ส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคใกล้เคียงกับปัจจุบัน ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าในหลายประเภทนับตั้งแต่สินค้าที่มีคุณภาพไปจนถึงสินค้าจำเป็นพื้นฐาน ความแตกต่างของผู้บริโภคในกลุ่มต่างๆ ทำให้บริษัทระดับโลกได้รับผลประโยชน์จากการแข่งขันในการผลิต (Competitive advantage) โดยผู้ที่จะได้ประโยชน์สูงสุดคือผู้ที่สามารถเข้าถึงความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคอย่างแท้จริงและสามารถผลิตสินค้าได้หลายประเภท

กรณีที่ 3 : ลูกค้านับล้าน (Hey, Big Spenders) รูปแบบนี้จะเกิดขึ้นภายใต้ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ขยายตัวสูงขึ้นมากส่งผลให้รายได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้บริโภคที่มีรายได้สูงจะกลายเป็นผู้กำหนดตลาดส่วนใหญ่ โดยมีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพสูง กลุ่มผู้บริโภคนี้จะอยู่ในประเทศกำลังพัฒนาที่ขยายตัวเป็นเมืองอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีผู้บริโภคบางส่วนที่ยังคงติดกับวัฒนธรรมดั้งเดิม ทำให้ผู้ผลิตจะต้องออกแบบสินค้าที่ผสมผสานทางวัฒนธรรม รวมทั้งสินค้าที่มีเอกลักษณ์และใช้ประโยชน์ได้หลายหน้าที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548: 3-4)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความนิยมเชิงส่วนเพิ่มในการบริโภค

รัฐภูมิ อภิมนต์บุตร (2546) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความนิยมเชิงส่วนเพิ่มในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาเกี่ยวกับความนิยมเชิงส่วนเพิ่มในการบริโภคหน่วยสุดท้ายของประชาชนในภาคเหนือก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ และศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรบริโภคของประชาชนในภาคเหนือ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-Section Data)

ของ 17 จังหวัดภาคเหนือในปี พ.ศ. 2539 (ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ) และปี พ.ศ. 2543 (หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ) จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในการศึกษาได้ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด พร้อมกับทำการศึกษาปัญหาการมีความแปรปรวนต่างกัน รวมทั้งทำการทดสอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างโดยใช้ตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ผลการศึกษาพบว่า ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคเหนือของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2543 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2098 ถึง 0.2135 และ 0.378 ถึง 0.7977 ตามลำดับ โดยปัจจัยทางด้านรายได้ของครัวเรือนมีผลกระทบต่อการบริโภคของครัวเรือนในภาคเหนือของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นที่ได้มีค่าไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในค่าการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ และค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในช่วงระหว่างก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

ธนาตย์ ศรีวิบูลย์รัตนา (2546) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคกลางของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย และทำความเข้าใจการบริโภคในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ และหลังวิกฤตเศรษฐกิจ และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการบริโภคในเขตพื้นที่ภาคกลาง โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้แบบจำลองวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) และ การทดสอบปัญหา Heteroscedasticity มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลแบบภาคตัดขวางปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2543 ในภาคกลางของประเทศไทยจำนวน 26 จังหวัด จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย และในการศึกษายังได้นำตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) มาทดสอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสมการ (Structural changes) ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2543 รายได้ของครัวเรือนมีผลกระทบต่อกำลังใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนในภาคกลางของประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายของปี พ.ศ. 2539 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.4451 ถึง 0.6618 และปี พ.ศ. 2543 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2123 ถึง 0.4038 และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าสมการเกิดความแตกต่างด้านโครงสร้างของระดับการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ และค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคกลางของประเทศไทยระหว่างก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

สุภัทณา สัมมณกุล (2546) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ และศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคของประชาชนในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางของ 19 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปี พ.ศ. 2539 (ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ) และปี พ.ศ. 2543 (หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ) จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในการศึกษาได้ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด พร้อมกับทำการทดสอบปัญหาการมีความแปรปรวนแตกต่างกัน รวมทั้งทำการทดสอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างโดยใช้ตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ผลการศึกษาพบว่า ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2543 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.283 ถึง 0.474 และ 0.354 ถึง 0.413 ตามลำดับ โดยปัจจัยทางด้านรายได้ของครัวเรือนมีผลกระทบต่อการบริโภคของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นที่ได้มีค่าไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในค่าการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ และค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในช่วงระหว่างก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริโภค

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2530) ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการบริโภค โดยพิจารณาจากสถิติรายได้ประชาชาติเปรียบเทียบระหว่างอนุกรมเดิมและอนุกรมใหม่ ช่วงอนุกรม 2513-2527 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายพฤติกรรมการบริโภคของภาคครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจไทย โดยทดสอบด้วยทฤษฎีการบริโภคที่สำคัญ ผลการศึกษาพบว่า การบริโภคจากการทดสอบข้อมูลอนุกรมใหม่ได้ให้ผลทางสถิติที่ดีกว่า และผลการทดสอบค่า MPC นั้นไม่มีความแตกต่างมากนักระหว่างสองอนุกรม โดยค่า MPC ที่ได้จากทฤษฎีปรับปรุงใหม่ได้แก้ปัญหาทางด้าน Simultaneity bias, Autocorrelation และ Multicollinearity แล้ว ซึ่งเห็นว่าข้อมูลอนุกรมใหม่ให้ค่า MPC ที่สูงกว่าข้อมูลอนุกรมเดิม ซึ่งอาจถูกต้องตามข้อเท็จจริงเพราะระดับการออมต่ำ และแนวโน้มการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของประชาชนในประเทศไทยสูง

ธีรกุล กาญจนะ (2537) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงการบริโภคในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและเปรียบเทียบการบริโภคในประเทศไทยก่อนและหลังการเปิดเสรีทางการเงิน โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2537 ผลการศึกษาพบว่า ตลอดช่วงเวลาโดยทดสอบทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การบริโภคขึ้นอยู่กับการได้ประชาชาติ โดยเปรียบเทียบค่า MPC เพิ่มขึ้นเล็กน้อยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Keynes ที่ว่า เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคจะเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลง มาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของประเทศไทยส่งผลต่อการออมในประเทศและก่อให้เกิดความไม่สมดุลภายในตลาดผลผลิตซึ่งกลายเป็นสาเหตุที่เกิดสภาวะเงินเฟ้อในปัจจุบัน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือทางตรงเกิดจาก

พฤติกรรมกรรมการบริโภคนและสนับสนุนให้เกิดการออม รวมถึงการดำเนินนโยบายการเงินการคลังเข้าแก้ไขปัญหาโดยตรงซึ่งจะชลอบปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาได้

นิคม เพ็ชรมุณีย์ (2543) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การบริโภคภายใต้ทฤษฎีสถิติฐานรายได้ถาวร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการทดสอบว่าสมมติฐานรายได้ถาวรมีอิทธิพลในการกำหนดรายจ่ายในการบริโภคของภาคเอกชนของประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าของตัวแปรที่นำมาทดสอบสมมติฐาน รวมถึงแสดงให้เห็นถึงส่วนประกอบของการบริโภคภาคเอกชนและที่มาของรายได้ โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series) มูลค่าการบริโภคภาคเอกชน รายได้ภาคเอกชน การออมภาคเอกชน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ จากปี พ.ศ. 2510 – 2540 ผลการศึกษาพบว่า การบริโภคของภาคเอกชนของไทยนั้น ขึ้นอยู่กับรายได้ถาวรที่ได้รับอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อนำปัจจัยอัตราดอกเบี้ยเข้ามาพิจารณาไว้ในสมการบริโภค ก็ไม่ทำให้ผลการศึกษเปลี่ยนแปลงไป

พิพัฒน์ นวเอียร (2541) ศึกษาเรื่องผลของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินต่อการบริโภคและการออมของภาคครัวเรือนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาบริโภคและการออมของประเทศต่างๆ การศึกษาการบริโภคและการออม และปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคและการออมของภาคครัวเรือน และการศึกษาผลของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินต่อการบริโภคและการออมของภาคครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาบริโภคและการออมของประเทศต่างๆ พบว่าประเทศต่างๆ แม้ว่าจะมีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน แต่แบบแผนการบริโภคภาคเอกชนและการออมแตกต่างกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่นมีระดับรายจ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชนต่ำกว่าและมีระดับการออมมวลรวมตลอดจนการออมภาคครัวเรือนสูงกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชนที่สูงกว่ากลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่และกลุ่มประเทศอาเซียนอื่นๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ลักษณะทั่วไปที่คล้ายคลึงกันคือ ประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่ำกว่า จะมีรายได้กระจุกตัวในหมวดสินค้าที่จำเป็น คือ หมวดอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ มากกว่าประเทศอื่นๆ และรายจ่ายในหมวดสินค้าจำเป็นมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ ยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่กำหนดการบริโภคและการออมนั้นแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ผลการศึกษาพบว่า การผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินในประเทศไทยมีผลทำให้การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้น และการออมภาคครัวเรือนลดลง โดยการบริโภคภาคครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการเข้าถึงสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนโดยสะดวกมากขึ้น และจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินทรัพย์ การบริโภคที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงในที่สุด นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ความต้องการที่เพิ่มระดับการออมภายในประเทศ โดยการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินไม่ประสบผลตามที่ต้องการ ทั้งนี้อาจเกิดจากความจำกัดในการเพิ่มการออมใน

รูปตัวเงินของภาคครัวเรือนโดยผ่านนโยบายอัตราดอกเบี้ย ผลที่ไม่คาดจากการผ่อนคลายการควบคุม การจัดการของสถาบันทางการเงิน เป็นต้น

3.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา

ถวัลย์ ทองมี (2536) ศึกษาเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความมั่นคงของชาติ ด้านเศรษฐกิจ ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสภาพทางเศรษฐกิจทางด้านการมีงาน ทำ อาชีพ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และการออมทรัพย์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่าการทำงานทำขึ้นอยู่กับการจบ การศึกษาสูงหรือต่ำ และชนิดของงานที่ทำ คืออาชีพนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาสูงต่ำเช่นเดียวกัน ผู้ จบการศึกษาระดับต่างกันจะมีอาชีพต่างกัน คือ อาชีพรับราชการ ค้าขาย และการประมง ขึ้นอยู่กับการ ศึกษา อาชีพปลูก้าง ทำสวน ทำนา ทำไร่ ยาม ชาย-หญิงบริการ ไม่ขึ้นอยู่กับการศึกษา รายได้ต่อเดือนสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับการศึกษา รายจ่ายต่อเดือนสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับการ ศึกษา จำนวนผู้มีหนี้สิน ขึ้นอยู่กับการศึกษา แต่ปริมาณหนี้สินมาน้อย ไม่ขึ้นอยู่กับการ ศึกษา การออมทรัพย์ไม่ขึ้นอยู่กับการศึกษา แต่ปริมาณทรัพย์ที่มีการออมขึ้นอยู่กับการ ศึกษา สรุปได้ว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงหรือต่ำ มีแนวโน้มว่าส่งผลต่อความมั่นคงของชาติด้าน เศรษฐกิจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศึกษาถึงสภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการศึกษา ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตารางข้อมูลเกี่ยวกับ รายจ่ายเพื่อการบริโภค รายได้ประชาชาติ รายได้ประชาชาติต่อคน อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราการว่างงาน จำนวนประชากร อัตราการะการพึ่งพิง และอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน

2. ลักษณะของข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูลใช้ข้อมูลทุติยภูมิ(Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากเอกสารรายงานวิจัยหรือหนังสือ ตำราทางวิชาการต่างๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว เช่น ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับรายจ่ายเพื่อการบริโภค ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติต่อคน ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราการพึ่งพิง โดยใช้ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อ โดยใช้ข้อมูลของสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ โดยใช้ข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราการว่างงาน โดยใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับจำนวนประชากร โดยใช้ข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน โดยใช้ข้อมูลสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และข้อมูลที่ถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบในลักษณะข้อมูลอนุกรมเวลา (Time – Series Data)

3. ข้อจำกัดทางด้านข้อมูลด้านรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย ประกอบด้วยหมวดอาหารเครื่องดื่มและยาสูบ และหมวดสินค้าและบริการ โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งรวบรวมจากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน(ทั่วราชอาณาจักร) โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุก 2 ปี สำหรับปี พ.ศ. 2542 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีพิเศษในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาทำการศึกษาในครั้งนี้เนื่องจากข้อมูลขาดความต่อเนื่อง

สำหรับการคำนวณหาความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคไม่ได้ทำการศึกษาจากระบบสมการการบริโภค ดังนี้

$$C = a + bY_d, a > 0, 0 < b < 1$$

โดยที่ค่า a คือค่าของการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์ หรือผลกระทบต่อการบริโภคที่มาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ใช่รายได้ ส่วนค่า b คือความชันของเส้นการบริโภค ซึ่งแสดงค่าของส่วนเพิ่มในรายจ่ายในการบริโภคต่อหน่วยการเพิ่มขึ้นของรายได้ เรียกว่า ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค (Froyen. 1999: 73-74)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษารูปแบบการศึกษาแนวโน้มและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพยากรณ์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลในด้านรายได้ประชากรต่อคน อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราการว่างงาน จำนวนประชากร อัตราการพึ่งพิง และอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน มีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เป็นขั้นตอนที่สำคัญก่อนที่จะนำข้อมูลต่างๆ มาใช้ โดยจะต้องศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ว่ามีตัวแปรใดบ้างและแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

2. ศึกษาข้อมูลหลังจากที่ศึกษาทฤษฎีแล้ว จึงทำการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม

3. คัดเลือกข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาแล้วจะต้องดำเนินการคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดเพื่อที่จะใช้ในการศึกษา โดยดูวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลของหน่วยงานที่จัดกระทำข้อมูลเหล่านี้ และความน่าเชื่อถือของผู้จัดกระทำข้อมูล

4. เรียบเรียงข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลที่จะศึกษาแล้ว จะต้องนำข้อมูลที่ได้มาจัดเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่จะศึกษา

5. ตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากจัดแปลงข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะต้องทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลซ้ำอีกครั้ง ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลสถิติที่จะใช้ในการทำวิจัย ขั้นตอนต่อไปคือการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลสถิติที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล เลือกข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดกระทำเสียใหม่ โดยนำข้อมูลที่ยังเป็นข้อมูลดิบที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้มาจัดกระทำให้อยู่ในรูปที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอกเซล (Excel for Windows)

2. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 14.0 เพื่อหาค่าทางสถิติ ต่างๆ ในการวิเคราะห์เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของงานวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยที่ทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยมีตัวแปรอิสระที่แบ่งประเภทออกเป็นชุดๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มีการศึกษาถึง ชุดตัวแปรทางเศรษฐกิจ ชุดตัวแปรทางสังคม โดยแต่ละชุดมีตัวแปรไม่เท่ากัน เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชากรติดต่อกัน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน ปัจจัยทางสังคมประกอบด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลงภาระพึ่งพิง และอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน การจัดลำดับการนำตัวแปรทางเศรษฐกิจเข้าทำการศึกษาก่อนและตามด้วยตัวแปรทางสังคม โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจแต่ละตัวและทั้งชุดมีผลมากน้อยเพียงใดต่อการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทยในขั้นตอนแรก และเมื่อนำปัจจัยทางสังคมเข้าทำรวมกันศึกษา เพื่อต้องการทราบว่าปัจจัยทางสังคมทั้งหมดสามารถอธิบายได้เพิ่มเติมมากน้อยเพียงใดและแต่ละตัวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย และเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของตัวแปรทางเศรษฐกิจแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใดในขั้นตอนสอง(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537: 27-28)

3. วิธีการหาค่า MPC (marginal propensity to consume : ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค)

$$MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$$

โดยที่ MPC = ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค

ΔC = การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชน เมื่อเทียบกับปีก่อน

ΔY = การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เมื่อเทียบกับปีก่อน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการทางสถิติประเภทอนุมาน หรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ซึ่งเป็นการสรุปข้อเท็จจริงของข้อมูลทั้งหมดในลักษณะการประมาณค่า (Estimation) และการทดสอบสมมติฐาน (Test Hypothesis) ประกอบด้วยค่าสถิติ (Computation the Test Statistics) ค่าต่างๆ ทางสถิติ ที่ใช้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

4.1 ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดพหุคูณ (R-Square : R^2) เป็นค่าที่บอกให้ทราบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่กำหนดในสมการถดถอยพหุคูณนั้น จะสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งค่า R^2 จะอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่า R^2 ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 มากเท่าใดหมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้มากเท่านั้น โดยใช้สูตร (McGuigan; Moyer; & Harris. 2005: 146-149)

$$R^2 = \frac{SSR}{SST}$$

$$SST = SSR + SSE$$

$$\text{หรือ } \sum (y_i - \bar{y})^2 = \sum (\hat{y}_i - \bar{y})^2 + \sum e_i^2$$

โดยที่ $SST = \sum (y_i - \bar{y})^2$ คือ ผลรวมกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนทั้งหมดของ y
(total sum of squares)

$SSR = \sum (\hat{y}_i - \bar{y})^2$ คือ ผลรวมกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนของค่า y ในส่วนที่อธิบายได้ด้วยสมการถดถอย (residual sum of squares)

$SSE = \sum e_i^2$ คือ ผลรวมกำลังสองของค่า y ในส่วนที่อธิบายด้วยสมการถดถอยไม่ได้ (error sum of squares)

4.2 ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดพหุคูณที่ปรับแล้ว (Adjusted- R^2) เป็นค่าที่ใช้อธิบาย เช่นเดียวกันกับ R^2 โดยเหตุผลที่ใช้ค่า Adjusted- R^2 ก็เพื่อให้เกิดความแม่นยำยิ่งขึ้น เพราะได้นำ องศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) มาพิจารณาด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มตัวแปรอิสระ เข้าไปในสมการถดถอย แม้ว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นจะมีได้มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามก็ตาม ก็อาจส่งผลทำให้ค่า R^2 สูงขึ้นได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาค่า Adjusted- R^2 ด้วย โดยใช้สูตร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2544: 225)

$$\overline{R^2} = 1 - \frac{\frac{\sum e^2}{n - (k+1)}}{\frac{\sum y^2}{n - 1}}$$

โดยที่ $\frac{\sum e^2}{n - (k+1)}$ คือ ค่าประมาณของความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เอนเอียง

$\frac{\sum y^2}{n - 1}$ คือ ค่าประมาณของความแปรปรวนของ Y ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เอนเอียงเช่นกัน

$n - k + 1$ และ $n - 1$ คือ จำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระของ e และ Y ตามลำดับ โดยที่ n = จำนวนสิ่งตัวอย่าง และ $k + 1$ = จำนวนสัมประสิทธิ์การถดถอย

4.3 ค่าสถิติ F เป็นค่าที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระทุกตัวพร้อมกัน โดยถ้าค่า F ที่ได้จากการถดถอยที่สร้างขึ้นมีค่ามากกว่าค่า F ที่ได้จากราง แสดงว่าสมการที่สร้างขึ้นนั้นประกอบด้วยตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวตาม อย่างน้อย 1 ตัวแปรอิสระ โดยใช้สูตร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2544: 237)

$$F_{k, n-k-1} = \frac{SSR / k}{SSE / n - k - 1}$$

4.4 ค่าสถิติ t เป็นค่าที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยแต่ละตัว เพื่อตรวจสอบว่า ตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดี โดยนำค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับค่า t ที่ได้จากราง ถ้ามีค่ามากกว่าค่า t ที่ได้จากราง แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดี โดยใช้สูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 178)

$$t = \frac{b_i - 0}{SE(b_i)}$$

โดยที่ SE (b_i) คือ ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b_i

4.5 การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อน โดยใช้การทดสอบ Durbin – Watson เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} โดยที่ t เป็นช่วงเวลาที่กำหนด (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546: 340-341)

$$D.W. = \frac{\sum (e_t - e_{t-1})^2}{\sum e_t^2}$$

โดยที่ e_t คือ ค่าคลาดเคลื่อนของปีที่
e_{t-1} คือ ค่าคลาดเคลื่อนของปีที่ t-1

ถ้า D.W. มีค่าใกล้ 2 (นั่นคือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5) แสดงว่าความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} อีกระกัน

ถ้า D.W. น้อยกว่า 1.5 แสดงว่าความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} อยู่ในทิศทางบวก และถ้า D.W. มีค่าใกล้ ศูนย์ แสดงว่า e_t และ e_{t-1} มีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้า D.W. มากกว่า 2.5 แสดงว่าความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} อยู่ในทิศทางลบ และถ้า D.W. มีค่าใกล้ 4 แสดงว่า e_t และ e_{t-1} มีความสัมพันธ์กันมาก

5. สมการถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) ใช้ศึกษาการพยากรณ์แนวโน้มและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่แบ่งประเภทออกเป็นชุดๆ และตัวแปรตามว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีแบบจำลองในการวิจัยดังนี้

5.1 แบบจำลองสมการถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) ในขั้นตอนที่หนึ่ง เพื่อใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเปลี่ยนแปลงการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน กับปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน โดยมีรูปแบบกำหนดดังนี้

$$C = f(\text{Economy factors})$$

$$C = f(\text{NI, IF, SD, UE})$$

$$C = \beta_0 + \beta_1 \text{NI} + \beta_2 \text{IF} + \beta_3 \text{SD} + \beta_4 \text{UE} + \varepsilon$$

โดยที่	C	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน
	NI	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน
	IF	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป
	SD	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์
	UE	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน
	β_0	คือ	ค่าคงที่ของตัวแปร
	β_{1-4}	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัว
	ε	คือ	ค่าเฉลี่ยของความผิดพลาด (μ)

5.2 แบบจำลองสมการถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) ในขั้นตอนที่สอง เพื่อใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเปลี่ยนแปลงการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน กับปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน รวมทั้งปัจจัยทางสังคมประกอบด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะการพึ่งพิง และอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน โดยมีรูปแบบกำหนดดังนี้

$$C = f(\text{Economy factors, Social factors})$$

$$C = f(\text{NI, IF, SD, UE, PL, DE, ST})$$

$$C = \beta_0 + \beta_1 \text{NI} + \beta_2 \text{IF} + \beta_3 \text{SD} + \beta_4 \text{PL} + \beta_5 \text{UE} + \beta_6 \text{DO} + \beta_7 \text{ST} + \varepsilon$$

โดยที่	C	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน
	NI	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน
	IF	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป
	SD	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์
	UE	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน
	PL	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร
	DE	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะการพึ่งพิง
	ST	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน
	β_0	คือ	ค่าคงที่ของตัวแปร
	β_{1-7}	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัว
	ε	คือ	ค่าเฉลี่ยของความผิดพลาด (μ)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนข้อมูล
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
Adj R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงซ้อนที่ปรับปรุงแล้ว
Durbin-watson	แทน	ค่าสถิติของการตรวจสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อน
β	แทน	สัมประสิทธิ์ความถดถอย
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน
F-test	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ
t-test	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที
p_value	แทน	ค่านัยสำคัญจากการคำนวณ (Significance Value)
C	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน
NI	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน
IF	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป
SD	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์
UE	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน
PL	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร
DE	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะการพึ่งพิง
ST	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 - 2548

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 - 2548 โดยทำการวิเคราะห์ความถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์ความสมการถดถอยพหุแบบคัดออกหรือย้อนหลัง (Backward Multiple Regression Analysis) เพื่อเป็นการตรวจสอบสมมติฐานในการวิจัย พร้อมทั้งหาสมการปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548

ตาราง 2 แสดงการบริโภคภาคเอกชน ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 ณ ราคาปีฐาน 2531

หน่วย : พันล้านบาท

ปี	¹ การบริโภคภาคเอกชน	² การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชน	¹ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	² การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	² ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค
	(C)	(ΔC)	(Y)	(ΔY)	(MPC)
2528	723.20	-	1,172.50	-	-
2529	748.90	25.70	1,233.40	60.90	0.42
2530	813.80	64.90	1,353.50	120.10	0.54
2531	885.00	71.20	1,535.00	181.50	0.39
2532	984.20	99.20	1,727.80	192.80	0.51
2533	1,110.90	126.70	1,921.70	193.90	0.65
2534	1,171.20	60.30	2,082.20	160.50	0.38
2535	1,273.00	101.80	2,232.70	150.50	0.68
2536	1,380.20	107.20	2,436.70	204.00	0.53
2537	1,486.10	105.90	2,654.70	218.00	0.49
2538	1,601.70	115.60	2,900.80	246.10	0.47
2539	1,694.40	92.70	3,057.10	156.30	0.59
2540	1,671.20	-23.20	3,008.30	-48.80	0.48
2541	1,478.80	-192.40	2,677.50	-330.80	0.58
2542	1,542.80	64.00	2,815.50	138.00	0.46
2543	1,623.70	80.90	2,988.00	172.50	0.47
2544	1,690.60	66.90	3,048.30	60.30	1.11
2545	1,782.60	92.00	3,205.70	157.40	0.58
2546	1,898.50	115.90	3,422.70	217.00	0.53
2547	2,016.80	118.30	3,634.00	211.30	0.56
2548	2,103.30	86.50	3,782.40	148.40	0.58

ที่มา : ¹สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549

²จากการคำนวณ

จากตาราง 2 แสดงถึงความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 มีค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคน้อยกว่า 1 โดยส่วนใหญ่มีค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคน้อยกว่า 1 โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.55 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนของแต่ละปีมีค่าน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และในปี พ.ศ. 2544, มีค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคมากกว่า 1 อยู่ที่ระดับ 1.11 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนมีค่ามากกว่าการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เนื่องจากขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปี พ.ศ.2544 มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลดลงน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการบริโภคภาคเอกชน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 - 2548 โดยทำการวิเคราะห์ความถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์ความสมการถดถอยพหุแบบคัดออกหรือย้อนหลัง (Backward Multiple Regression Analysis) เพื่อเป็นการตรวจสอบสมมติฐานในการวิจัย พร้อมทั้งหาสมการปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 ได้วิเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ โดยดำเนินการตามขั้นตอน และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistic Package for Social Sciences : SPSS 14.0 ในการประมวลผลเพื่อเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตาราง 3 แสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคม ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548

หน่วย : ร้อยละ

ปี	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ				ปัจจัยทางสังคม			
	¹ อัตราการเปลี่ยน	¹ อัตราการเปลี่ยน	¹ อัตราการ	¹ อัตราการเปลี่ยน	¹ อัตราการ	¹ อัตราการ	¹ อัตราการ	¹ อัตราการเปลี่ยน
	แปลงการบริโภค	แปลงรายได้	เปลี่ยนแปลง	แปลงดอกเบี้ย	เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	แปลงนักเรียนต่อ
	ภาคเอกชน	ประชาชนติดต่อกัน	เงินเพื่อทั่วไป	เงินฝากออมทรัพย์	การว่างงาน	ประชากร	ภาวะพึ่งพิง	ประชากรวัยเรียน
2529	5.84	3.89	-24.00	-35.29	-5.41	2.26	-2.57	6.23
2530	12.26	12.96	31.58	0.00	67.43	1.70	-2.53	-0.67
2531	13.31	16.57	52.00	13.64	-17.58	2.02	-2.43	-0.83
2532	16.45	18.20	42.11	16.00	-60.66	1.69	-2.38	-0.04
2533	19.84	14.86	9.26	37.93	18.42	0.73	-6.75	2.35
2534	11.59	12.72	-3.39	-15.00	20.89	1.17	-1.85	2.96
2535	12.51	10.90	-28.07	-29.41	-48.90	1.46	-1.67	6.38
2536	11.61	10.60	-19.51	-16.67	8.63	0.95	-1.54	4.16
2537	13.19	12.69	51.52	0.00	-13.91	1.30	-1.40	2.28
2538	13.63	13.60	16.00	0.00	-12.31	0.61	-1.28	2.76
2539	11.42	6.67	1.72	0.00	-4.39	1.11	-1.40	3.58
2540	4.32	0.29	-5.08	-5.00	-20.18	1.16	-1.23	6.48
2541	-3.16	-4.63	44.64	-10.53	293.10	1.07	-1.01	-0.57
2542	3.58	-0.27	-96.30	-76.47	22.81	0.31	-0.87	18.48
2543	6.47	8.25	433.33	-50.00	-14.29	0.36	-3.65	2.14
2544	6.45	3.16	0.00	250.00	-11.11	0.69	-1.14	1.12
2545	6.09	4.70	-56.25	-14.29	-31.25	0.79	-0.90	1.35
2546	8.51	7.25	157.14	-50.00	-9.09	0.45	-0.67	-0.28
2547	9.55	10.39	50.00	0.00	-1.00	-1.76	-0.48	7.78
2548	9.16	7.12	66.67	0.00	-13.13	0.73	-0.32	1.46

ที่มา : ¹จากการคำนวณ

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (ขั้นตอนที่หนึ่ง) ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ
อิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ	β	S.E.	t	p_value	F	p_value
Constant						
(β_0)	3.054	.726	4.204	.001*	65.343	.000
NI(β_1)	.807	.071	11.418	.000*		
IF(β_2)	-.008	.004	-.164	.065***		
R	.941		Durbin - Watson		2.427	
R ²	.885					
Adj R ²	.871					

* มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

จากตาราง 4 แสดงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) มีค่าเท่ากับ 0.941 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 94.10 ต่อมาพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.885 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อธิบายอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 88.50 ส่วนร้อยละ 11.50 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ในแบบจำลองสมการปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงซ้อนที่ปรับปรุงแล้ว (Adj R²) มีค่าเท่ากับ 0.871 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป ส่งผลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 87.10 ส่วนตัวแปรอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และ

อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวโดยพิจารณาจากค่า F-test มีค่าเท่ากับ 65.343 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และจากการทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อน ปรากฏว่า Durbin-watson เท่ากับ 2.427 ซึ่งอยู่ในช่วง $1.5 > D.W. > 2.5$ นั่นคือ $1.5 > 2.427 > 2.5$ สามารถสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน อย่างไรก็ตามสมการนี้สามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวแปร แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยสามารถสร้างแบบจำลองสมการปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ได้ดังนี้

$$C = 3.054 + 0.807 NI - 0.008 IF$$

โดยที่	C	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน
	NI	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน
	IF	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป

อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน (NI) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (C) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติต่อคนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 0.807 หน่วย และในทางกลับกันหากอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติต่อคนลดลง 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง 0.807 หน่วย

อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป (IF) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (C) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการ

เปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง 0.008 หน่วย และในทางกลับกันหากอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเพื่อทั่วไปลดลง 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 0.008 หน่วย

จากการศึกษาข้างต้น เมื่อพิจารณาค่าสถิติ R^2 มีค่าเท่ากับ 0.885, $Adj R^2$ มีค่าเท่ากับ 0.871 ซึ่งค่าสถิติทั้ง 2 ตัว มีค่าใกล้ 1 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเพื่อทั่วไปมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนมาก และ F-test มีค่าเท่ากับ 65.343 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ t-test พอสรุปได้ว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเพื่อทั่วไปมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (ขั้นตอนที่สอง) ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ	β	S.E.	t	p_value	F	p_value
Constant						
(β_0)	2.975	.706	4.214	.001*	50.702	.000
NI(β_1)	.666	.075	8.895	.000*		
IF(β_2)	-.009	.003	-2.809	.013**		
UE(β_3)	-.011	.006	-1.940	.071***		
DE(β_4)	-.791	.278	-2.847	.012**		
R	.965		Durbin - Watson		1.902	
R^2	.931					
Adj R^2	.913					

* มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

จากตาราง 5 แสดงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งเฟ้อ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) มีค่าเท่ากับ 0.965 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งเฟ้อ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 96.50 ต่อมาพิจารณาความสัมพันธ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.931 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งเฟ้อ อธิบายอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 93.10 ส่วนร้อยละ 6.90 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ในแบบจำลองสมการปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงซ้อนที่ปรับปรุงแล้ว ($Adj R^2$) มีค่าเท่ากับ 0.913 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งเฟ้อ ส่งผลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 91.30 ส่วนตัวแปรอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร และอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวโดยพิจารณาจากค่า F-test มีค่าเท่ากับ 50.702 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งเฟ้อ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และจากการทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อน ปรากฏว่า Durbin-watson เท่ากับ 1.902 ซึ่งอยู่ในช่วง $1.5 > D.W. > 2.5$ นั่นคือ $1.5 > 1.902 > 2.5$ สามารถสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน อย่างไรก็ตามสมการนี้สามารถใช้ อธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

จากการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวแปร แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยสามารถสร้างแบบจำลองสมการปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ได้ดังนี้

$$C = 2.975 + 0.666 \text{ NI} - 0.009 \text{ IF} - 0.011 \text{ UE} - 0.791 \text{ DE}$$

โดยที่	C	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน
	NI	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน
	IF	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป
	UE	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน
	DE	คือ	อัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งเฟ้อ

อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน (NI) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (C) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติต่อคนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 0.666 หน่วย และในทางกลับกันหากอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติต่อคนลดลง 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง 0.666 หน่วย

อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป (IF) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (C) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง 0.009 หน่วย และในทางกลับกันหากอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไปลดลง 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 0.009 หน่วย

อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน (UE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (C) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง 0.011 หน่วย และในทางกลับกันหากอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานลดลง 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 0.011 หน่วย

อัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งฟิง (IF) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (C) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินภาระฟุ้งฟิงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง 0.791 หน่วย และในทางกลับกันหากอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งฟิงลดลง 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 0.791 หน่วย

จากการศึกษาข้างต้น เมื่อพิจารณาค่าสถิติ R^2 มีค่าเท่ากับ 0.931, Adj R^2 มีค่าเท่ากับ 0.913 ซึ่งค่าสถิติทั้ง 2 ตัว มีค่าใกล้ 1 แสดงว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งฟิงมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนมาก และ F-test มีค่าเท่ากับ 50.702 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ t-test พอสรุปได้ว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งฟิงมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร และอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย โดยสามารถนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนและนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ทางด้านการบริโภคที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนและผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวโน้มของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย
2. นำไปใช้กำหนดการวางแผนและนโยบายที่เหมาะสมในการกระตุ้นภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย ในการศึกษาค้นครั้งนี้แบ่งออกเป็น 7 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ

- 1.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน
- 1.2 อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป
- 1.3 อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์
- 1.4 อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน

ตัวแปรทางด้านสังคม

1.5 อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร

1.6 อัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะการพึ่งพิง

1.7 อัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. 2529 - 2548 ศึกษาจากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) โดยพิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน (Private Consumption)

สมมติฐานในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถใช้เป็นแนวทางในการตั้งข้อสมมติฐานของ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ดังนี้

1. อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

2. อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเพื่อมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเพื่อเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเพื่อลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น

3. อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์เพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น

4. อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น

5. อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

6. อัตราการเปลี่ยนแปลงภาระการพึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงภาระการพึ่งพิงเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงภาระการพึ่งพิงลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

7. อัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนลดลง จะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการศึกษา ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตารางข้อมูลเกี่ยวกับ รายจ่ายเพื่อการบริโภค รายได้ประชาชาติ รายได้ประชาชาติต่อคน อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราการว่างงาน จำนวนประชากร อัตราภาระการพึ่งพิง และอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน

2. ลักษณะของข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูลใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากเอกสารรายงานวิจัยหรือหนังสือ ตำราทางวิชาการต่างๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว เช่น ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับรายจ่ายเพื่อการบริโภค ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติต่อคน ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราภาระการพึ่งพิง โดยใช้ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อ โดยใช้ข้อมูลของสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ โดยใช้ข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตราการว่างงาน โดยใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับจำนวนประชากร โดยใช้ข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอัตรานักเรียน

ต่อประชากรวัยเรียน โดยใช้ข้อมูลสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และข้อมูลที่ถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบในลักษณะข้อมูลอนุกรมเวลา (Time – Series Data)

3. ข้อจำกัดทางด้านข้อมูลด้านรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย ประกอบด้วยหมวดอาหารเครื่องดื่มและยาสูบ และหมวดสินค้าและบริการ โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งรวบรวมจากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน(ทั่วราชอาณาจักร) โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุก 2 ปี สำหรับปี พ.ศ. 2542 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีพิเศษในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาทำการศึกษาในครั้งนี้เนื่องจากข้อมูลขาดความต่อเนื่อง

สำหรับการคำนวณหาค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคไม่ได้ทำการศึกษาจากระบบสมการการบริโภค ดังนี้

$$C = a + bY_d, a > 0, 0 < b < 1$$

โดยที่ค่า a คือค่าของการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์ หรือผลกระทบต่อการบริโภคที่มาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ใช่รายได้ ส่วนค่า b คือความชันของเส้นการบริโภค ซึ่งแสดงค่าของส่วนเพิ่มในรายจ่ายในการบริโภคต่อหน่วยการเพิ่มขึ้นของรายได้ เรียกว่า ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค (Froyen. 1999: 73-74)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษารูปแบบการศึกษาแนวโน้มและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพยากรณ์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลในด้านรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราการว่างงาน จำนวนประชากร อัตราการพึ่งพิง และอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน มีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เป็นขั้นตอนที่สำคัญก่อนที่จะนำข้อมูลต่างๆ มาใช้ โดยจะต้องศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค ว่ามีตัวแปรใดบ้างและแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

2. ศึกษาข้อมูลหลังจากที่ศึกษาทฤษฎีแล้ว จึงทำการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวกับการกำหนดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม

3. คัดเลือกข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาแล้วจะต้องดำเนินการคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดเพื่อที่จะใช้ในการศึกษา โดยดูวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลของหน่วยงานที่จัดกระทำข้อมูลเหล่านี้ และความน่าเชื่อถือของผู้จัดกระทำข้อมูล

4. เรียบเรียงข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลที่จะศึกษาแล้ว จะต้องนำข้อมูลที่ได้มาจัดเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่จะศึกษา

5. ตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากจัดแปลงข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะต้องทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลซ้ำอีกครั้ง ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลสถิติที่จะใช้ในการทำวิจัย ขั้นตอนต่อไปคือการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลสถิติที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล เลือกข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดกระทำเสียใหม่ โดยนำข้อมูลที่ยังเป็นข้อมูลดิบที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้มาจัดกระทำให้อยู่ในรูปที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอ็กเซล (Excel for Windows)

2. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 14.0 เพื่อหาค่าทางสถิติ ต่างๆ ในการวิเคราะห์เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของงานวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยที่ทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยมีตัวแปรอิสระที่แบ่งประเภทออกเป็นชุดๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มีการศึกษาถึง ชุดตัวแปรทางเศรษฐกิจ ชุดตัวแปรทางสังคม โดยแต่ละชุดมีตัวแปรไม่เท่ากัน เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชากรติดต่อกัน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน ปัจจัยทางสังคมประกอบด้วยอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลงภาระพึ่งพิง และอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน การจัดลำดับการนำตัวแปรทางเศรษฐกิจเข้าทำการศึกษาก่อนและตามด้วยตัวแปรทางสังคม โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจแต่ละตัวและทั้งชุดมีผลมากน้อยเพียงใดต่อการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทยในขั้นตอนแรก และเมื่อนำปัจจัยทางสังคมเข้าทำรวมกันศึกษา เพื่อต้องการทราบว่าปัจจัยทางสังคมทั้งหมดสามารถอธิบายได้เพิ่มเติมมากน้อยเพียงใดและแต่ละตัวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย และเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของตัวแปรทาง

เศรษฐกิจแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใดในขั้นตอนสอง(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537: 27-28)

3. วิธีการหาค่า MPC (marginal propensity to consume : ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค)

$$MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$$

โดยที่ MPC = ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค

ΔC = การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชน เมื่อเทียบกับปีก่อน

ΔY = การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เมื่อเทียบกับปีก่อน

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2548

ในช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2548 การบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 723.20 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2528 เป็น 2,103.30 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 แต่ในปี พ.ศ. 2540-2541 การบริโภคภาคเอกชนลดลง 23.20 และ 192.40 พันล้านบาทตามลำดับ โดยส่วนใหญ่การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2539 การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้นจาก 25.70 ในปี พ.ศ. 2529 เป็น 93.70 ในปี พ.ศ. 2539 แต่ในปี พ.ศ. 2540 – 2541 การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนลดลง 23.20 และ 192.40 พันล้านบาทตามลำดับ และในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2548 การเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในระดับที่ลดลงจาก 64.00 ในปี พ.ศ. 2542 เป็น 86.50 ในปี พ.ศ. 2548

ในช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2548 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 1,172.50 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2528 เป็น 3,782.40 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 แต่ในปี พ.ศ. 2540-2541 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติลดลง 48.80 และ 330.80 พันล้านบาทตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2539 การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้นจาก 60.90 ในปี

พ.ศ. 2529 เป็น 156.30 ในปี พ.ศ. 2539 แต่ในปี พ.ศ. 2540 – 2541 การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติลดลง 48.80 และ 330.80 พันล้านบาทตามลำดับ และในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2548 การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในระดับที่ไม่คงที่จาก 138.00 ในปี พ.ศ. 2542 เป็น 60.30 ในปี พ.ศ. 2544 เป็น 217.00 ในปี พ.ศ. 2546 และเป็น 148.40 ในปี พ.ศ. 2548 ตามลำดับ

ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 มีค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคน้อยกว่า 1 โดยส่วนใหญ่มีค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคน้อยกว่า 1 โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.55 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนของแต่ละปีมีค่าน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และในปี พ.ศ. 2544, มีค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคมากกว่า 1 อยู่ที่ระดับ 1.11 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคภาคเอกชนมีค่ามากกว่าการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เนื่องจาก ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปี พ.ศ. 2544 มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลดลงน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการบริโภคภาคเอกชน

ในอนาคตรัฐบาลมีการดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลรวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคทำให้ค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคมีค่าคงที่ในระยะยาว แสดงให้เห็นถึงค่าโดยเฉลี่ยของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคเท่ากับ 0.55 ดังนั้นจึงต้องมีการมาตรการและนโยบายในการกำหนดพฤติกรรมผู้บริโภคทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมทุนนิยมส่งผลให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไป

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 - 2548 โดยทำการวิเคราะห์ความถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์ความสมการถดถอยพหุแบบคัดออกหรือย้อนหลัง (Backward Multiple Regression Analysis) เพื่อเป็นการตรวจสอบสมมติฐานในการวิจัย และจากการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2548 พบว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนขึ้นอยู่กับอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลงภาระฟุ้งเฟ้อ และอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน สามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 จากการศึกษาพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่เพิ่มขึ้นตามเพื่อตอบสนองความต้องการของพฤติกรรมผู้บริโภค การบริโภคสินค้าและบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น และการดำรงชีวิตที่มีความสุขในอนาคต

สมมติฐานข้อที่ 2 จากการศึกษาพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไปเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อเป็นสิ่งที่แสดงถึงอำนาจการซื้อของเศรษฐกิจทั้งระบบในประเทศไทยเมื่ออัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดการบริโภคสินค้าและบริการลดลง อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนลดลง ขณะที่อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนคงที่ หรือถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคนเพิ่มขึ้นเท่ากับกับอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป ซึ่งภาครัฐบาลต้องมีการกำหนดนโยบายเพื่อควบคุมระดับอัตราเงินเฟ้อและระดับรายได้ประชาชาติต่อคนที่มีประสิทธิภาพ

สมมติฐานข้อที่ 3 จากการศึกษาพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์โดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่คงที่ส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่เพิ่มขึ้น และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์อยู่ในระดับที่ต่ำในช่วงเวลาที่ศึกษาจึงไม่กระตุ้นพฤติกรรมการออมภายในประเทศ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต้องมีการพึ่งพิงเงินทุนเพื่อการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจและสอดคล้องกับนโยบายทางด้านการคลังโดยส่วนใหญ่มีการบริการแบบขาดดุล

สมมติฐานข้อที่ 4 จากการศึกษาพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงานเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตราการว่างงานแสดงถึงประสิทธิภาพทางด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางด้านการผลิตซึ่งส่วนนี้ก่อให้เกิดประชากรที่ประสบกับภาวะการว่างงานในระดับประเทศ และส่วนนี้ประชากรต้องมีการบริโภคสินค้าและบริการเพื่อการดำรงอยู่ในสังคมหรือต้องมีการสรรหางานอย่างต่อเนื่อง หรือกล่าวว่าประชากรที่ประสบกับภาวะการว่างงานต้องมีการบริโภคอย่างต่อเนื่องขณะที่ไม่รายได้

สมมติฐานข้อที่ 5 จากการศึกษาพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกันข้าม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลดลงส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่เพิ่มขึ้น การวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ การรับรู้วิธีการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่เป็นแบบสังคมเมืองมากขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 6 จากการศึกษาพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะการพึ่งพิงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตราภาวะการพึ่งพิงลดลงอย่างต่อเนื่องเกิดจากปัจจุบันการดำรงชีวิตของครอบครัวเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวเปลี่ยนแปลงจากเดิมการดำรงชีวิตของครอบครัวเป็นแบบครอบครัวขยายส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในดำรงชีวิตอยู่ก่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริโภคที่เพิ่มขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 7 จากการศึกษาพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแสดงให้เห็นว่าประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นซึ่งไม่ก่อให้เกิดการบริโภคที่เพิ่มขึ้น ทางด้านการศึกษารัฐบาลมีการกำหนดและส่งเสริมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนการขยายการศึกษาตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ และในระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาให้เกิดศักยภาพที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อความต้องการทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ถ้าต้องการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศไทยให้เพิ่มขึ้น รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายทางด้านคลังที่มีประสิทธิภาพเพื่อกระตุ้นการบริโภค โดยลงทุนในโครงการต่างๆ ตามภูมิภาคและในเมืองที่สำคัญโดยทำการศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบถึงประสิทธิภาพสูงสุดที่ก่อให้เกิดระดับรายได้ประชาชาติต่อคนที่เพิ่มขึ้น และเกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพตามความเหมาะสม ดังนั้นการดำเนินนโยบายทางด้านการกระตุ้นการบริโภคของรัฐบาล ควรกำหนดให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม มีเสถียรภาพ สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งศึกษาผลและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

จากการกระตุ้นการบริโภค เพื่อสนับสนุนการบริโภคก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจตลอดเวลาภายในประเทศ รายได้ประชาชาติต่อคนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดการบริโภคนั้นควรมีการจัดสรร วางแผนทางการเงินในการใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมถึงการออมประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. จากผลการศึกษาพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาซึ่งรัฐบาลต้องทำหน้าที่ในการควบคุมระดับราคาสินค้าประเภทต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดสินค้าราคาที่สูงขึ้นโดยด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การควบคุมระดับราคาของกลไกตลาด การประกันราคาหรือรับจำนำสินค้าขึ้นต่ำเพื่อให้เกิดการผลิตในสินค้านั้นๆ ตามความเหมาะสม และการป้องกันระดับราคาสินค้าจากต่างประเทศ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้นสะท้อนถึงอำนาจในการซื้อที่ลดลงในขณะที่ระดับรายได้ประชาชาติต่อคนคงที่ ดังนั้นถ้าอัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นจะทำให้ระดับราคาสินค้าที่สูงขึ้นส่งผลให้การบริโภคของประเทศลดลง ดังนั้นถ้ารัฐบาลควบคุมระดับราคาสินค้าหรืออัตราเงินเฟ้อในอัตราที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นการบริโภคในประเทศ ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ข่าวสารด้านราคาสินค้าต่างๆ อัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไป

3. จากผลการศึกษาพบว่า อัตราการว่างงานมีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลดลงแสดงถึงประสิทธิภาพของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทำให้เกิดประสิทธิภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นรัฐบาลควรกำหนดนโยบายทางการเงินการคลังที่มีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสวัสดิการของประชาชน การศึกษาที่แสดงถึงดัชนีชี้วัดคุณภาพทางสังคม ตลอดจนความมั่นคงทางด้านการประกอบอาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาความรู้ทางด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การจัดทำโครงการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และการจัดสรรหางานขณะที่มีการว่างงานตามฤดูกาลที่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้นและมีการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นตามความเหมาะสม

4. จากผลการศึกษาพบว่า อัตราการะฟุ้งเฟ้อมีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ลดลงแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างประชากร โดยในระยะแรกของประเทศมีอัตราการเกิดสูง การตายสูงแสดงถึงอัตราการะฟุ้งเฟ้อที่สูง ต่อมามีความก้าวหน้าเทคโนโลยีทางการแพทย์ อัตราการตายจึงลดลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการพัฒนาการควบคุมกำเนิดแบบใหม่ๆ รวมทั้งทัศนคติต่อจำนวนบุตรและสภาพแวดล้อมทางสังคมและการศึกษาทำให้มีการเกิดอัตราลดลง และในระยะยาวอัตราการะฟุ้งเฟ้อมีแนวโน้มที่ลดลง ดังนั้นอัตราการะฟุ้งเฟ้อที่ลดลงแสดงถึงการจัดการโครงสร้างประชากรที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริโภคในปัจจุบันและอนาคตจะมีการบริโภคที่เพิ่มขึ้นซึ่งปัจจัยนี้ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม รัฐบาลควรดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อการออมของผู้ที่มีอายุสูงที่จะ

สามารถรับมือกับข้อบกพร่องของตนเองได้ในด้านความเป็นอยู่ และจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อประชากรในกลุ่มดังกล่าวให้มีสุขลักษณะที่ดีและปลอดภัยโดยจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาถึงความสัมพันธ์ซ้อน (Multicollinearity) แสดงถึงปัญหาที่เกิดจากตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ในตัวแบบที่มีความสัมพันธ์ซ้อนกัน และศึกษาความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) แสดงถึงปัญหาที่เกิดการเก็บข้อมูลลักษณะ Cross section data เพื่อเกิดความสมบูรณ์ของการวิจัย

2. การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทยในครั้งต่อไป ควรนำปัจจัยอื่นๆ ที่น่าสนใจมาทำการศึกษา และการเปรียบเทียบกับประเทศที่มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงเพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของประเทศโดยเปรียบเทียบรวมทั้งศึกษาผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ ภายในประเทศไทยว่าส่งผลอย่างไรกับระดับการบริโภคของประเทศ เพื่อจะนำผลไปกำหนดนโยบายที่กระตุ้นระดับการบริโภคที่เหมาะสมเพื่อควมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

3. การศึกษาถึงปัจจัยทางด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ไม่ความสัมพันธ์กับการบริโภค ควรศึกษาอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามประเภทต่างๆ และจำนวนประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง จำนวนนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง ไม่มีความสัมพันธ์กับการบริโภค เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมคือสิ่งที่ต้องคำนึงถึง และควรศึกษาปัจจัยทางสังคมทางด้านอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาที่สะท้อนทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2546). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤตยา ชาทิรังสรรค์สุข. (ม.ป.ป.) *เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (ม.ป.ป.) *การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภค: พิจารณาจากสถิติรายได้ประชาชาติ เปรียบเทียบระหว่างอนุกรมเดิมและอนุกรมใหม่ ช่วงอนุกรม 2513-2527*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ถวัลย์ ทงมี. (2535-2536). *การศึกษาขั้นพื้นฐานกับความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ถ่ายเอกสาร.
- ธนาตย์ ศรีวิบูลย์รัตน. (2546). *การวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคกลาง ของประเทศไทย*. ค้นคว้าอิสระ ศ.ม. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรกุลกาญจนะ. (2537) *การเปลี่ยนแปลงการบริโภคในประเทศไทย*. ภาคนิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิคม เพ็ชรบุญชัย. (2543). *การวิเคราะห์การบริโภค ภายใต้ทฤษฎีสถิติฐานรายได้ถาวร*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2544). *เศรษฐศาสตร์มหภาค*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ประเจิด ลินทรัพย์. (2527). *เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ประพันธ์ เสวตนันท์. (2547). *เศรษฐศาสตร์มหภาค*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2543). *ประชากรศาสตร์: สารัตถศึกษาเรื่องประชากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พงศ์จิรา สินพยัคฆ์. (2527). *เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- พิพัฒน์ นวเอียร. (2541). *ผลของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินต่อการบริโภคและการออมของ ภาคครัวเรือนในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- เพ็ญแข ประจันปัจฉินึก. (ม.ป.ป.) พื้นฐานทางสังคมวิทยาและเศรษฐศาสตร์ของการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอกลักษณ์ดีไซน์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). เศรษฐมิตติ. หน่วยที่ 1-8 (เอกสารการสอน). กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัฐภูมิ อภิมนต์บุตร. (2546). การวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคเหนือประเทศไทย. ค้นคว้าอิสระ ศ.ม. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา สายคณิต. (2541). หลักเศรษฐศาสตร์ II : มหเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). เครื่องชี้วัดสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2547). หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น : มหเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: เยียร์บุ๊กพับลิชเชอร์.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2545). หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2537). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุมณฑา สัมมณฑกุล. (2546). การวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย. ค้นคว้าอิสระ ศ.ม. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2548). ทิศทางที่ทำนายแห่งการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- (2549). รายงานภาวะสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักสังคมและคุณภาพชีวิต.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2548). รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547 ที่ราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- Darby, Michael R. (1976). *Marco-economics: The Theory of Income, Employment, and The Price Level*. Los Angeles: McGraw-Hill.

Dornbusch, Rudiger; Fischer, Stanley; & Startz, Richard. (2004). *Macroeconomics*. 9th ed. New York: McGraw-Hill.

Eaker, Mark R.; & Yawitz, Jess B. (1984). *Macroeconomics*. New Jersey: Prentice-Hall.

McGuigan, James R.; Moyer, R. Charles.; & Harris, de B. H. Frederick. (2005). *Managerial Economics: Applications, Strategy, and Tactics*. 10th ed. South-Western: Thomson.

Richard T, Froyen. (1999). *Macroeconomics: Theories and Policies*. 6th ed. New Jersey: Prentice-Hall.

<http://www.fpo.go.th>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตาราง 6 แสดงการบริโภคภาคเอกชน และอัตราการเปลี่ยนแปลงการบริโภคภาคเอกชน

ปี	¹ การบริโภค ภาคเอกชน (หน่วย : บาท)	² อัตราการเปลี่ยนแปลง การบริโภคภาคเอกชน (หน่วย : ร้อยละ)
2528	657.40	-
2529	695.78	5.84
2530	781.06	12.26
2531	885.01	13.31
2532	1,030.56	16.45
2533	1,234.98	19.84
2534	1,378.06	11.59
2535	1,550.50	12.51
2536	1,730.52	11.61
2537	1,958.73	13.19
2538	2,225.74	13.63
2539	2,479.83	11.42
2540	2,586.96	4.32
2541	2,505.31	-3.16
2542	2,595.11	3.58
2543	2,762.93	6.47
2544	2,941.01	6.45
2545	3,119.98	6.09
2546	3,385.60	8.51
2547	3,709.06	9.55
2548	4,048.65	9.16

ที่มา : ¹สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549

²จากการคำนวณ

ตาราง 7 แสดงรายได้ประชาชาติต่อคน และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติต่อคน

ปี	¹ รายได้ประชาชาติ	² อัตราการเปลี่ยนแปลง
	ต่อคน	รายได้ประชาชาติต่อคน
	(หน่วย : บาท)	(หน่วย : ร้อยละ)
2528	16,130	-
2529	16,757	3.89
2530	18,929	12.96
2531	22,066	16.57
2532	26,082	18.20
2533	29,959	14.86
2534	33,769	12.72
2535	37,451	10.90
2536	41,420	10.60
2537	46,677	12.69
2538	53,027	13.60
2539	56,564	6.67
2540	56,726	0.29
2541	54,101	-4.63
2542	53,957	-0.27
2543	58,411	8.25
2544	60,257	3.16
2545	63,087	4.70
2546	67,659	7.25
2547	74,690	10.39
2548	80,026	7.12

ที่มา : ¹สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549

²จากการคำนวณ

ตาราง 8 แสดงอัตราเงินเฟ้อทั่วไป และอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อทั่วไป

ปี	¹ อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	² อัตราการเปลี่ยนแปลง
	เงินเฟ้อทั่วไป	เงินเฟ้อทั่วไป
	(หน่วย : ร้อยละ)	(หน่วย : ร้อยละ)
2528	2.50	-
2529	1.90	-24.00
2530	2.50	31.58
2531	3.80	52.00
2532	5.40	42.11
2533	5.90	9.26
2534	5.70	-3.39
2535	4.10	-28.07
2536	3.30	-19.51
2537	5.00	51.52
2538	5.80	16.00
2539	5.90	1.72
2540	5.60	-5.08
2541	8.10	44.64
2542	0.30	-96.30
2543	1.60	433.33
2544	1.60	0.00
2545	0.70	-56.25
2546	1.80	157.14
2547	2.70	50.00
2548	4.50	66.67

ที่มา : ¹สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2549²จากการคำนวณ

ตาราง 9 แสดงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราการเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์

ปี	¹ อัตราดอกเบี้ยเงิน	² อัตราการเปลี่ยนแปลง
	ฝากออมทรัพย์	ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์
	(หน่วย : ร้อยละ)	(หน่วย : ร้อยละ)
2528	8.50	-
2529	5.50	-35.29
2530	5.50	0.00
2531	6.25	13.64
2532	7.25	16.00
2533	10.00	37.93
2534	8.50	-15.00
2535	6.00	-29.41
2536	5.00	-16.67
2537	5.00	0.00
2538	5.00	0.00
2539	5.00	0.00
2540	4.75	-5.00
2541	4.25	-10.53
2542	1.00	-76.47
2543	0.50	-50.00
2544	1.75	250.00
2545	1.50	-14.29
2546	0.75	-50.00
2547	0.75	0.00
2548	0.75	0.00

ที่มา : ¹ฝ่ายบริหารข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2549

²จากการคำนวณ

ตาราง 10 แสดงอัตราการว่างงาน และอัตราการเปลี่ยนแปลงการว่างงาน

ปี	¹ อัตราการว่างงาน	² อัตราการเปลี่ยนแปลง
	(หน่วย : ร้อยละ)	การว่างงาน (หน่วย : ร้อยละ)
2528	3.70	-
2529	3.50	-5.41
2530	5.86	67.43
2531	4.83	-17.58
2532	1.90	-60.66
2533	2.25	18.42
2534	2.72	20.89
2535	1.39	-48.90
2536	1.51	8.63
2537	1.30	-13.91
2538	1.14	-12.31
2539	1.09	-4.39
2540	0.87	-20.18
2541	3.42	293.10
2542	4.20	22.81
2543	3.60	-14.29
2544	3.20	-11.11
2545	2.20	-31.25
2546	2.00	-9.09
2547	1.98	-1.00
2548	1.72	-13.13

ที่มา : ¹การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักสถิติแห่งชาติ. 2549

²จากการคำนวณ

ตาราง 11 แสดงประชากรและอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร

ปี	¹ ประชากร	² อัตราการเปลี่ยนแปลง
	ประชากร (หน่วย : ล้านคน)	ประชากร (หน่วย : ร้อยละ)
2528	51.80	-
2529	52.97	2.26
2530	53.87	1.70
2531	54.96	2.02
2532	55.89	1.69
2533	56.30	0.73
2534	56.96	1.17
2535	57.79	1.46
2536	58.34	0.95
2537	59.10	1.30
2538	59.46	0.61
2539	60.12	1.11
2540	60.82	1.16
2541	61.47	1.07
2542	61.66	0.31
2543	61.88	0.36
2544	62.31	0.69
2545	62.80	0.79
2546	63.08	0.45
2547	61.97	-1.76
2548	62.42	0.73

ที่มา : ¹กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2549²จากการคำนวณ

ตาราง 12 แสดงอัตราส่วนภาวะพึงพิงและอัตราการเปลี่ยนแปลงภาวะพึงพิง

ปี	¹ อัตราส่วนภาวะ พึงพิง	² อัตราการเปลี่ยนแปลง ภาวะพึงพิง
	(หน่วย : ร้อยละ)	(หน่วย : ร้อยละ)
2528	71.98	-
2529	70.13	-2.57
2530	68.36	-2.53
2531	66.70	-2.43
2532	65.11	-2.38
2533	60.72	-6.75
2534	59.59	-1.85
2535	58.59	-1.67
2536	57.69	-1.54
2537	56.88	-1.40
2538	56.15	-1.28
2539	55.36	-1.40
2540	54.68	-1.23
2541	54.13	-1.01
2542	53.66	-0.87
2543	51.70	-3.65
2544	51.11	-1.14
2545	50.65	-0.90
2546	50.31	-0.67
2547	50.07	-0.48
2548	49.91	-0.32

ที่มา : ¹สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549

²จากการคำนวณ

ตาราง 13 แสดงอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนและอัตราการเปลี่ยนแปลงนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน

ปี	¹ อัตรานักเรียนต่อ ประชากรวัยเรียน (หน่วย : ร้อยละ)	² อัตราการเปลี่ยนแปลง นักเรียนต่อประชากรวัยเรียน (หน่วย : ร้อยละ)
2528	43.51	-
2529	46.22	6.23
2530	45.91	-0.67
2531	45.53	-0.83
2532	45.51	-0.04
2533	46.58	2.35
2534	47.96	2.96
2535	51.02	6.38
2536	53.14	4.16
2537	54.35	2.28
2538	55.85	2.76
2539	57.85	3.58
2540	61.60	6.48
2541	61.25	-0.57
2542	72.57	18.48
2543	74.12	2.14
2544	74.95	1.12
2545	75.96	1.35
2546	75.75	-0.28
2547	81.64	7.78
2548	82.83	1.46

ที่มา : ¹ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2549

²จากการคำนวณ

ภาคผนวก ข

Regression

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	UE, IF, SD, NI(a)	.	Enter
2	.	SD	Backward (criterion: Probability of F-to-remove $\geq .100$).
3	.	UE	Backward (criterion: Probability of F-to-remove $\geq .100$).

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: C

Model Summary(d)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.947(a)	.897	.869	1.84662	
2	.945(b)	.894	.874	1.81343	
3	.941(c)	.885	.871	1.83263	2.427

a Predictors: (Constant), UE, IF, SD, NI

b Predictors: (Constant), UE, IF, NI

c Predictors: (Constant), IF, NI

d Dependent Variable: C

ANOVA(d)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	444.858	4	111.215	32.614	.000(a)
	Residual	51.150	15	3.410		
	Total	496.008	19			
2	Regression	443.391	3	147.797	44.943	.000(b)
	Residual	52.616	16	3.289		
	Total	496.008	19			
3	Regression	438.913	2	219.456	65.343	.000(c)
	Residual	57.095	17	3.359		
	Total	496.008	19			

a Predictors: (Constant), UE, IF, SD, NI

b Predictors: (Constant), UE, IF, NI

c Predictors: (Constant), IF, NI

d Dependent Variable

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3.494	.833		4.194	.001
	NI	.760	.082	.892	9.249	.000
	IF	-.007	.004	-.151	-1.786	.094
	SD	.004	.007	.055	.656	.522
	UE	-.008	.007	-.106	-1.110	.284
2	(Constant)	3.510	.818		4.291	.001
	NI	.760	.081	.892	9.424	.000
	IF	-.008	.004	-.159	-1.934	.071
	UE	-.008	.007	-.110	-1.167	.260
3	(Constant)	3.054	.726		4.204	.001
	NI	.807	.071	.947	11.418	.000
	IF	-.008	.004	-.164	-1.975	.065

a Dependent Variable: C

Excluded Variables(c)

Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics Tolerance
2	SD	.055(a)	.656	.522	.167	.976
3	SD	.060(b)	.709	.488	.175	.978
	UE	-.110(b)	-1.167	.260	-.280	.752

a Predictors in the Model: (Constant), UE, IF, NI

b Predictors in the Model: (Constant), IF, NI

c Dependent Variable: C

Residuals Statistics(a)

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	-1.0324	17.4191	9.6310	4.80632	20
Residual	-2.71581	4.86076	.00000	1.73350	20
Std. Predicted Value	-2.219	1.620	.000	1.000	20
Std. Residual	-1.482	2.652	.000	.946	20

a Dependent Variable: C

Regression

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ST, UE, DE, SD, PL, IF, NI(a)	.	Enter
2	.	SD	Backward (criterion: Probability of F-to-remove $\geq .100$).
3	.	ST	Backward (criterion: Probability of F-to-remove $\geq .100$).
4	.	PL	Backward (criterion: Probability of F-to-remove $\geq .100$).

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: C

Model Summary(e)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.969(a)	.940	.905	1.57675	
2	.969(b)	.940	.912	1.51499	
3	.968(c)	.936	.913	1.50410	
4	.965(d)	.931	.913	1.50907	1.902

a Predictors: (Constant), ST, UE, DE, SD, PL, IF, NI

b Predictors: (Constant), ST, UE, DE, PL, IF, NI

c Predictors: (Constant), UE, DE, PL, IF, NI

d Predictors: (Constant), UE, DE, IF, NI

e Dependent Variable: C

ANOVA(e)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	466.174	7	66.596	26.787	.000(a)
	Residual	29.834	12	2.486		
	Total	496.008	19			
2	Regression	466.171	6	77.695	33.851	.000(b)
	Residual	29.837	13	2.295		
	Total	496.008	19			
3	Regression	464.336	5	92.867	41.050	.000(c)
	Residual	31.672	14	2.262		
	Total	496.008	19			
4	Regression	461.849	4	115.462	50.702	.000(d)
	Residual	34.159	15	2.277		
	Total	496.008	19			

a Predictors: (Constant), ST, UE, DE, SD, PL, IF, NI

b Predictors: (Constant), ST, UE, DE, PL, IF, NI

c Predictors: (Constant), UE, DE, PL, IF, NI

d Predictors: (Constant), UE, DE, IF, NI

e Dependent Variable: C

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	4.109	1.438		2.858	.014
	NI	.631	.098	.740	6.447	.000
	IF	-.012	.005	-.254	-2.570	.025
	SD	.000	.007	-.003	-.038	.970
	UE	-.013	.007	-.187	-1.875	.085
	PL	-.675	.562	-.110	-1.201	.253
	DE	-.936	.324	-.262	-2.890	.014
	ST	-.102	.144	-.088	-.712	.490
2	(Constant)	4.081	1.189		3.434	.004
	NI	.632	.087	.742	7.248	.000
	IF	-.012	.004	-.252	-3.030	.010
	UE	-.013	.006	-.186	-2.085	.057
	PL	-.667	.501	-.109	-1.331	.206
	DE	-.932	.298	-.261	-3.134	.008
	ST	-.099	.111	-.085	-.894	.387
3	(Constant)	3.265	.756		4.318	.001
	NI	.672	.075	.788	8.976	.000
	IF	-.010	.003	-.216	-2.996	.010
	UE	-.011	.006	-.151	-1.897	.079
	PL	-.467	.445	-.076	-1.048	.312
	DE	-.865	.286	-.242	-3.027	.009
4	(Constant)	2.975	.706		4.214	.001
	NI	.666	.075	.781	8.895	.000
	IF	-.009	.003	-.195	-2.809	.013
	UE	-.011	.006	-.155	-1.940	.071
	DE	-.791	.278	-.221	-2.847	.012

a Dependent Variable: C

Excluded Variables(d)

Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics
						Tolerance
2	SD	-.003(a)	-.038	.970	-.011	.622
3	SD	.035(b)	.491	.631	.135	.965
	ST	-.085(b)	-.894	.387	-.241	.510
4	SD	.039(c)	.554	.589	.146	.969
	ST	-.028(c)	-.325	.750	-.087	.637
	PL	-.076(c)	-1.048	.312	-.270	.870

a Predictors in the Model: (Constant), ST, UE, DE, PL, IF, NI

b Predictors in the Model: (Constant), UE, DE, PL, IF, NI

c Predictors in the Model: (Constant), UE, DE, IF, NI

d Dependent Variable: C

Residuals Statistics(a)

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	-2.9346	17.9225	9.6310	4.93030	20
Residual	-2.33105	2.86304	.00000	1.34084	20
Std. Predicted Value	-2.549	1.682	.000	1.000	20
Std. Residual	-1.545	1.897	.000	.889	20

a. Dependent Variable: C

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายคชภัค จีระวัชรพล
วันเดือนปีเกิด	4 มิถุนายน พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	เขตคลองเตย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	502 ซอยเจริญสุข ถนนพระรามที่ 4 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนนนทรีวิทยา
พ.ศ. 2544	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2550	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ